

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P804

[Total No. of Pages : 2

[5158]- 1001
F.Y. B. Com. (Regular)
COMPULSORY ENGLISH
(2013 Pattern)

**TextBook: A Pathway to success Edited by- Ashok Chaskar,
Anand Kulkarni, Vijay Madge**

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one from (a) and one from (b) in about 150 words each: **[16]**

- a)
 - i) How did Kalam's father shape young Kalam's personality?
 - ii) What are the various ways suggested by C. V. Raman to conserve water?
- b)
 - i) How does Herman Wouk point out the pitfalls and the deceptions of advertising?
 - ii) Comment on the ending of 'The Gold Frame'.

Q2) Attempt any one from (a) and one from (b) in about 150 words each: **[16]**

- a)
 - i) Describe Ivan Dmitritch's worries about his wife's behaviour after winning the lottery.
 - ii) How does the poet acknowledge the glory of the past Indian poetic tradition?
- b)
 - i) Explain the appeal made by the poet to his fellow-beings to get over the money madness.
 - ii) You have invited your teacher for a dinner. Introduce him/her to your family members and vice-versa. Write a ten line dialogue.

Q3) Attempt any one from (a) and one from (b) in about 150 words each. **[16]**

- a)
 - i) Describe the chief principles and guidelines that have helped Indra Nooyi to fulfill her ambitions.

P.T.O.

- ii) According to N.R. Narayana Murthy, what are India's strengths and weaknesses?
- b) i) 'Toasted English' is a half-humorous and half-serious essay. Comment on this.
- ii) According to N.R. Narayana Murthy, what were the ills of Licence Raj?

Q4) Attempt any one from (a) and one from (b) in about 150 words each: [16]

- a) i) What changes does Gopalam's mother see in him as an adult?
- ii) Why does Rakesh's father say "God is calling me-now let me go".
- b) i) How does the poem, 'Stopping by woods on a Snowy Evening' describe a conflict in the mind of the narrator?
- ii) Describe the poet's positive view of life in 'The Soul's prayer'.

Q5) a) Attempt any one of the following: [8]

- i) Write a thank you letter to your uncle who has sent you a birthday gift.
- ii) Write a brief news paper report of two short paragraphs on the following headline:
Tree plantation Drive by NSS students

b) Attempt any one of the following: [8]

- i) Write a resume for the post of sales Executive in Tata consultancy services, Pune.
- ii) You have got admission for higher studies in a foreign University. Write an e-mail to the Manager of Bank of Baroda at the e-mail address eduloanbob @ gmail.com requesting him to provide you information regarding the Educational Loan facilities.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P805

[Total No. of Pages : 8

[5158]- 1002
F.Y. B.Com.
FINANCIAL ACCOUNTING
(2013 Pattern)

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Use of calculator is allowed.*

Q1) A) State whether the following statements are True or False (any five). [5]

- i) Maximum loss method is also known as proportionate capital method.
- ii) In amalgamation of firm, assets and liabilities not taken over nor sold can be transferred to Partner's capital account.
- iii) The firm may be converted into company to get the benefit of additional capital.
- iv) Accounting standard No. 1 deals with valuation of inventories.
- v) The difference between minimum rent and royalty payable is known as shortworkings.
- vi) Under departmental accounts, legal charges are to be debited to profit and loss account.
- vii) The Hire purchase act, 1972 is applicable to the whole of India except the State of Jammu and Kashmir.

B) Fill in the blanks by selecting proper word/s from the brackets (any five)

[5]

- i) Reserve fund is distributed among the partners in; their ratio.
 - a) Capital
 - b) Profit sharing
 - c) purchase

P.T.O.

- ii) Minimum rent is also called as _____ rent.
 - a) down payment
 - b) optimum
 - c) rock
 - iii) The basic objective of amalgamation of firms is to maximize _____.
 - a) profit
 - b) trade
 - c) advertising
 - iv) The debit balance of an insolvent partners capital account indicates _____.
 - a) profit
 - b) loan
 - c) capital deficiency
 - v) Accounting standard No. 2 deals with _____.
 - a) Disclosure of accounting policies
 - b) Valuation of inventories
 - c) depreciation
 - vi) Under _____ system, the legal ownership in the goods sold passes immediately to the purchaser, as soon as he signs the contract.
 - a) hire purchase
 - b) instalment
 - c) none of these
 - vii) Carriage outward is to be apportioned between the departments in the _____ ratio.
 - a) time
 - b) purchase
 - c) sales
- C) Write short notes (any 2) **[14]**
- i) Objectives of amalgamation
 - ii) Methods of purchase consideration
 - iii) Hire purchase system
 - iv) Accounting standard No. 9 revenue recognition.

Q2) P, Q, and R were partners in a firm sharing profits and losses in the ratio of 1:2:1 respectively. They decided to dissolve the firm on 31st March, 2014 on which date their balance sheet was as follows-

Balance Sheet as on 31st March, 2014

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
<u>Capital Accounts</u>		Fixed assets	1,40,000
P	72,000	Stock in trade	80,000
Q	1,4,000	S. Debtors	40,000
R	32,000	Cash in hand	20,000
Sales Tax	10,000		
S. Creditors	30,000		
Reserves	32,000		
	2,80,000		2,80,000

The assets were realized gradually and the distributions were made as and when cash become available. The realizations made in 2014 were as follows-

25 th April, 2014	Rs. 42,000/-
15 th May, 2014	Rs. 16,000/-
10 th June, 2014	Rs. 12,000/-

Realisation expenses were estimated at Rs. 6,000/- but in june, 2014 the actual expenses amounted to Rs. 2,000/-

R became insolvent and could contribute Rs. 2,000/- only from his private estate. Prepare a statement showing the distribution of cash as and when realized among the partners so that the effect may be given to the ruling in Garner V/S Murray Case. [14]

OR

A and B were partners sharing profits in the ratio of 2:1 where as C and D were partners sharing profits and losses in the ratio of 3:2. The two firms decided to amalgamate on which date the Balance Sheets of the two firms

were as follows-

Balance sheets as on 31st March, 2014

Liabilities	A & B Rs.	C & D Rs.	Assets	A & B Rs.	C & D Rs.
Capital Accounts			Building	--	84,000
A	72,000	--	Plant & Machinery	80,000	50,000
			Furniture	20,000	
B	36,000	80,000	Patterns & Moulds	6,000	16,000
C	--	60,000	Stock	40,000	10,000
D	--	60,000	S. Debtors	24,000	30,000
Creditors	50,000	--	Cash in Hand	10,000	22,000
Mrs, A's Loan	20,000				7,800
Bills Payable	--	18,000			
Outstanding rent	2,000	1,800			
	1,80,000	2,19,800		1,80,000	2,19,800

Following are the terms of amalgamation-

- i) Outstanding rent was paid by respective firms.
- ii) Furniture of both the firms was not to be taken over by the new firm. A & B sold their furniture for Rs. 24,000/- and C & D sold their furniture for Rs. 14,000/-
- iii) Patterns and Moulds of both firms were not taken over by the new firm and distributed in profit sharing ratio.
- iv) Building was valued at Rs. 90,000/-
- v) Stock of A and B was undervalued by Rs. 4,000/- but stock of C and D was overvalued by Rs. 6,000/-
- vi) Debtors of A and B include bad debts Rs. 4,000/- Debtors of both the firms were taken by new firm subject to 5% reserve for doubtful debts.
- vii) Mr. A agreed to pay off Mrs. A's loan.

Prepare revaluation account, partner's capital accounts in the books of both

the firms and to prepare amalgamated Balance sheet in the books of new firm as on 1st April, 2014.

- Q3) A)** X, Y and Z were partners sharing profits and losses in the ratio of 2:2:1 respectively. The Balance sheet of the firm as on 31st March, 2014 was as under **[8]**

Balance sheet as on 31st March, 2014

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
<u>Capital Accounts</u>		Building	15,000
X	15,000	Plant & Machinery	9,000
Y	14,000	Motor Van	6,000
Z	8,500	furniture	1,250
s. Creditors	12,000	Stock	2,350
Bills Payable	750	S. Debtors	13,000
General Reserve	3,000	Investments	3,000
		Cash at Bank	3,650
	53, 250		53, 250

The partners of the firm decided to dissolve the firm and to convert their firm into A Ltd on the above date subject to the following adjustments-

- i) A Ltd. agreed to take over the following assets at valueds shown below-
 Building Rs. 16,000/-
 Plnat and Machinery Rs. 8,250/-
 Furniture Rs. 1,000/-
 Stock Rs. 3,000/-
 Goodwill Rs. 2,000/-
 S. Debtors subject to 5% R.R.R.
- ii) The Company has also agreed to take over S. Creditors at Rs. 11,000/-
- iii) The purchase consideration was paid by the company by issuing sufficient number of equity shares of Rs. 100/- each fully paid at par.
- iv) The firm sold investments for Rs. 4,000/- and paid off bills payable fully.
- v) The Motor Van was taken over by X at book value.
- iv) The firm paid realization expenses of Rs. 400/-

Calculate Purchase consideration and prepare Realisation Account.

B) X Ltd. took a mine on lease from the landlord Y Ltd. for a period of 10 years beginning from 1st January, 2011. The terms of the lease are as follows-

- i) To pay minimum rent of Rs. 32,000/- per annum.
- ii) Each year's excess of minimum rent over actual royalties can be recovered during the next two years.
- iii) In any year due to accident or strike the actual royalty is less than minimum rent, it is to be reduced by 25% for that year.
- iv) Royalty is to be calculated at Rs. 0.75 per ton.
- v) The output was as follows-

Year	Output(in Tonnes)
2011	24,000
2012	32,000
2013	56,000
2014	40,000 (strike for three Months)

Pass necessary Journal entries in the books of X Ltd. for four years. **[14]**

Q4) Ram Ltd. purchased a Machinery on Hire Purchase system on 1st January, 2012 from M/s. Sham Brothers. The cash Price of the Machinery was Rs. 80,000/-. Ram Ltd. paid Rs. 20,000/- on signing of an agreement and the balance in three annual instalments of Rs. 20,000/- together with interest @ 12% per annum on balance outstanding of cash price. Every year books of accounts were closed on 31st December. Depreciation was to be written off @ 15% per annum on written down value method. **[20]**

Prepare Machinery Account, M/s. Sham Brothers Account, Depreciation account and interest account in the books of Ram Ltd. and give Journal Entries in the Books of M/s. Sham Brothers.

OR

From the following Trial Balance as on 31st March, 2014 of Ganesh Departmental Stores, Delhi, Prepare Departmental Trading Account, Profit and Loss account for the year ended 31st March, 2014 and a Balance Sheet as on that date. **[20]**

Trial Balnace as on 31st March, 2014.

Particulars	Debit Amount Rs.	Credit Amount Rs.
Capital	---	61,800
Drawings account	8,000	---
Stock on 1 st April, 2013		
Dept. A	30,000	---
Dept. B	24,000	---
<u>Purchases</u>		
Dept.A	56,000	---
Dept.B	48,000	---
<u>Sales</u>		
Dept.A	---	1,20,000
Dept.B	---	1,00,000
<u>Wages</u>		
Dept.A	15,000	---
Dept.B	5,000	---
Rent, Rates, Taxes and Insurance	18,000	---
Sundry Expenses	6,000	---
Salaries	6,000	---
Lighting and Heating	3,600	---
Dicount allowed and Received	4,400	2,600
Advertising	7,200	---
Carriage Inward	4,200	---
Furniture	6,000	---
Machinery	40,000	---
S. Debtors	12,000	---
S.Creditors	---	32,000
Cash in Hand	20,000	---
Cash at Bamk	3,000	---
	3,16,400	3,16,400

Following additional information is also provided-

- i) Dept. A transferrd goods to Dept. B Rs. 800/-
- ii) Rent, Rates, Taxed and Insurance, Sundry Expenses, Lighting and Heating, Salaries and Carriage inward to be appropriated $\frac{2}{3}$ to Dept. A and $\frac{1}{3}$ to Dept. B
- iii) Advertising to be apportioned equally.
- iv) Discount allowd and Discount received are apportioned on the basis of departmental sales and Purchases (excluding transfers).
- v) Depreciation @ 10% p.a. on Furniture and Machinery is to be charged $\frac{3}{4}$ to Dept. A and $\frac{1}{4}$ to Dept. B
- vi) Closing Stock as on 31.03.2014 is ---

Dept. A Rs. 33,000/-

Dept. B Rs. 24,000/-

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P806

[Total No. of Pages : 2

[5158] - 1003
F.Y. B.Com. (Micro)
BUSINESS ECONOMICS
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Define indifference curve. Explain the characteristics of indifference curve. **[16]**

Q2) Explain the Law of variable preparations with suitable diagram **[16]**

OR

Define Business Economics. Explain in detail the scope of Business Economics.

Q3) Answer in brief. **[16]**

- a) State the features of perfect competition.
- b) Explain the marginal productivity theory of distribution.

OR

- a) State the Dynamic theory of profit.
- b) Explain the backward sloping supply curve.

Q4) State the Ricardian theory of rent. **[16]**

Q5) Write short notes on (Any Two) **[16]**

- a) Price discrimination
- b) Motives of liquidity preference
- c) Features of oligopoly
- d) Collective Bargaining

Total No. of Questions : 5]

P806

[5158] - 1003
F.Y. B.Com. (Micro)
BUSINESS ECONOMICS
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यकता असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.

-
- प्रश्न 1) समवृत्ती वक्राची व्याख्या द्या. समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) बदलत्या प्रमाणाचा नियम सुबक आकृतीद्वारे सविस्तर रित्या स्पष्ट करा. [16]
किंवा
व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याख्या द्या. व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [16]
अ) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.
ब) विभाजनाचा सिमांत उत्पादकता सिद्धांत स्पष्ट करा.
किंवा
अ) नफ्याचा गतीशील सिद्धांत सांगा.
ब) श्रमाचा पाठीमागे झुकणारा पुरवठा वक्र स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) रिकार्डोचा खंड सिद्धांत सांगा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन सोडवा) [16]
अ) मुल्यभेद
ब) रोखता पसंतीचे हेतु
क) अल्पविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये
ड) सामूहिक सौदाशक्ती

Total No. of Questions : 7]

SEAT No. :

P807

[Total No. of Pages : 5

[5158] - 1004

F.Y. B.Com.

BUSINESS MATHEMATICS AND STATISTICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of logarithmic tables and calculator is allowed.*
- 4) *Both the sections should be written in the same answer-book.*

SECTION - I

Q1) A) Answer each of the following multiple choice questions by selecting correct option from the given options. (Any four) **[4 × 1 = 4]**

- i) Mr. Akash spends 75% of his monthly salary and saves Rs. 14500 per month. Then his total monthly salary is _____.
 - a) Rs. 50,000
 - b) Rs. 58,000
 - c) Rs. 40,000
 - d) Rs. 58,500
- ii) $4^4 \times 4^5 = ?$
 - a) 4^{20}
 - b) 2^{18}
 - c) 4
 - d) None of these
- iii) What is the greatest number which when divides 3461 and 9382 leaves remainder 10 and 15 respectively?
 - a) 943
 - b) 394
 - c) 493
 - d) 349
- iv) The LCM of the 31 and 71 is
 - a) 1
 - b) 51
 - c) 2201
 - d) None of these
- v) The Ratio between the marks obtained in Accountancy by Anil and Sunil is 4: 5 if the difference between their marks is 8, how many marks they are marks obtained?
 - a) 32 and 40
 - b) 42 and 48
 - c) 30 and 40
 - d) None of these

P.T.O.

- d) Following is the distribution of families according to their income groups. Calculate Arithmetic Mean.

Income Rs.('000')	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
No. of Families	12	16	20	24	14	08	06

- e) Draw a histogram for the following data.

Class	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90
Frequency	12	30	44	62	34	18

- f) Following is the frequency distribution of turnover made by 95 Mobile Shops during a month:

Turnover (Rs.000)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60 & above
No. of Mobile shops	12	23	47	08	03	02

Answer the following :

- State the type of classification.
- Obtain class marks of 4th Class.
- State the open end class.
- How many shops have sales less than Rs. 50000?

SECTION - II

Q4) Attempt any THREE of the Following: **[3 × 4 = 12]**

- A Computer set is sold for 42240 resulted into a loss of 12%. Find its cost price.
- A Commission Agent obtains 5% commission on the sale of a book costing Rs. 1080 each. During a month, he received Rs. 17820 as a commission, find how many books are sold by him?
- Define the Terms 'Feasible Solution' and 'Optimal Solution' with respect to LLP.
- Solve the following L.P.P. using graphical method

$$\text{Minimize } Z = 4x + 3y$$

Subject to constraints

$$x + 2y \leq 6$$

$$x \geq 2$$

$$y \leq 3$$

$$y \geq 0$$

Q5) Attempt any THREE of the Following: [3 × 4 = 12]

- Define the term 'Bonus Shares'.
- The cost price of an Article is Rs. 76800. How much it should be marked so as to earn 25% profit after allowing 4% trade discount?
- A small firmer builds two types of garden shed. Type A requires 2 hours of machine time and 5 hours of craftsman time. Type B requires 3 hours of machine time and 5 hours of craftsman time. Each day there are 60 hours of machine time and 80 hours craftsman time available. The profit on each type of A shed is Rs.160 and each type of B shed is Rs. 184. Formulate L.P.P. assuming that all garden sheds are sold.
- A salesman is paid a fixed amount of salary plus a commission as a percentage of sales. In two consecutive months his total earnings of Rs.15780 and Rs. 17420 on the sales of Rs. 122800 and Rs. 139200 respectively. Find his monthly salary and rate of commission.

Q6) Attempt any FOUR of the Following: [4 × 4 = 16]

- Compute range and its co-efficient from the following distribution.

Income tax paid (Rs. 000)	150-160	160-170	170-180	180-190	190-200
No. of Firms	22	18	15	60	34

- The daily temperature recorded in a City in 2015 is given below. Calculate Standard deviation.

TemperatureC°	45-40	40-35	35-30	30-25	25-20	20-15	15-10
No. of days	75	65	60	80	55	25	05

- The ranks given by two judges to ten competitors in a Fashion Show at Pune in the following order.

Judge - I	1	6	5	10	3	2	4	9	7	8
Judge - II	3	5	8	4	7	10	2	1	6	9

Calculate Spearman's rank correlation co-efficient.

- Write a Note on SENSEX and NIFTY
- You are given below the information about advertising expenses and sales:

	Advertising Exp. (Rs. Lac.)	Sale (Rs. Lac.)
Arithmetic Mean	10	90
Standard deviation	3	12
Correlation Co-efficient between the two is 0.8.		

Calculate the regression equations.

f) Calculate price index number by using Fisher's Method.

Commodity	Base Year		Current Year	
	Price	Qty	Price	Qty
A	21	15	20	17
B	70	10	75	12
C	60	14	62	15
D	32	10	30	10
E	36	12	38	08

Q7) Attempt any ONE of the Following:

[1 × 8 = 8]

a) Calculate co-efficient of correlation from the following data.

Fertilizer used (tonnes)	15	18	20	24	30	35	40	50
Productivity (Tones)	85	94	95	108	122	130	150	160

b) I) Two workers on the same job show the following results over a long period of time:

Details	Worker X	Worker Y
Mean time of completing the job (Minutes)	30	25
Standard deviation (Minutes)	06	04

i) Which worker is more consistent in time to complete the job?

ii) Which worker is faster in completing the job?

II) State the meaning of 'Scatter Diagram'.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P808

[Total No. of Pages : 4

[5158]-1005

F.Y. B.Com.

COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATIONS

(Computer Fundamental)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Both sections should be written in same answer books.*

SECTION - I

Q1) Attempt any four of the following :

[4 × 2 = 8]

- a) Define computer
- b) Define operating system
- c) How to create table in MS-Word
- d) What is file and record?
- e) What is modem?
- f) Define E-commerce.

Q2) Attempt any four of following :

[4 × 4 = 16]

- a) Differentiate between RAM and ROM.
- b) Write features of MS-Excel
- c) Explain functions of operating system
- d) Write a short note on wireless network
- e) Explain Index file organization
- f) Explain characteristics of computer.

P.T.O.

Q3) Attempt any four of the following : **[4 × 4 = 16]**

- a) What is open source software? Give example
- b) Differentiate between application software and system software.
- c) What are the components of network
- d) What are the Advantages and disadvantages of MS-Word.
- e) Explain computer application in
 - i) Personnel administration
 - ii) Stock broking
- f) Write note on control-panel

SECTION - II

Q4) Attempt any four of the following : **[4 × 2 = 8]**

- a) Define web browser.
- b) Define financial electronic data interchange
- c) What do you mean by secure electronic transaction.
- d) Write attribute of table tag
- e) What is static web page?
- f) Define cyber law

Q5) Attempt any four of following : **[4 × 4 = 16]**

- a) Write short note on Internet evolution.
- b) Explain technology involved in EDI
- c) Explain any two types of electronic payment
- d) How to create hyper links
- e) Explain web development process model
- f) Write note on animation effect in web pages

Q6) Attempt any four of following : **[4 × 4 = 16]**

- a) How does www works?
- b) Explain advantages and disadvantages of EDI.
- c) Write short note on smart card
- d) Explain dynamic web page
- e) Explain text formating tags.
- f) How to upload a websites

Total No. of Questions : 6]

P808

[5158]-1005

F.Y. B.Com.

COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATIONS

(Computer Fundamental)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावीत.

विभाग - I

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 2 = 8]

- अ) Computer ची व्याख्या द्या
- ब) Operating System ची व्याख्या द्या
- क) MS-Word मध्ये Table कश्या प्रकारे तयार केला जातो?
- ड) File आणि Record म्हणजे काय?
- इ) Modem म्हणजे काय?
- फ) E-commerce ची व्याख्या द्या

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) RAM आणि ROM मधील फरक स्पष्ट करा.
- ब) MS-Excel ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- क) Operating System ची कार्ये स्पष्ट करा.
- ड) Wireless network वर टीप लिहा.
- इ) Index File चे Organization स्पष्ट करा.
- फ) Computer चे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) Open Source Software म्हणजे काय? उदाहरणे द्या.
 - ब) Application software आणि System software मधील फरक स्पष्ट करा.
 - क) Network चे Components लिहा.
 - ड) MS-Word चे फायदे आणि तोटे काय आहेत ते लिहा.
 - इ) खालील Computer चे Applications लिहा
 - i) Personal Administration
 - ii) Stock Broking
 - फ) Control panel वर टीप लिहा.

विभाग - II

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 2 = 8]
- अ) Web browser म्हणजे काय?
 - ब) Financial Electronic Data Interchange ची व्याख्या लिहा.
 - क) Secure Electronic Transaction म्हणजे काय?
 - ड) Table tag चे attribute लिहा.
 - इ) Static Web Page म्हणजे काय?
 - फ) Cyber Law ची व्याख्या द्या

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) Internet चा उगम यावर टिप लिहा.
 - ब) EDI मधील Technology स्पष्ट करा.
 - क) Electronic Payment चे दोन प्रकार स्पष्ट करा.
 - ड) Hyperlinks कश्याप्रकारे केली जाते ते स्पष्ट करा.
 - इ) Web Development Process Model स्पष्ट करा.
 - फ) Web Pages मधील Animation effects वर टीप लिहा.

- प्रश्न 6) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) WWW कश्याप्रकारे काम करते ते लिहा?
 - ब) EDI चे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
 - क) Smart Card वर टीप लिहा.
 - ड) Dynamic Web Page स्पष्ट करा.
 - इ) Text Formating tags स्पष्ट करा.
 - फ) Websites कश्याप्रकारे Upload केली जाते?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P809

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1006
F.Y. B.Com.
OFFICE MANAGEMENT
Organisational Skills Development
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define office. Explain functions of modern office. **[16]**

Q2) Define the term 'Time Management'. Explain the principles of Time Management. **[16]**

OR

Define Office Organisation. Explain the various principles of Office Organisation.

Q3) a) State the advantages of online forms. **[8]**

b) State the procedure of Handling outward mail. **[8]**

OR

a) State the methods of Indexing.

b) State the process of Records management.

Q4) Define Public Relation. Explain various modern methods of Public Relation. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) : **[16]**

a) Elements of office communication

b) Barriers to effective communication

c) Types of modern appliances used in modern office

d) Accounting packages

Total No. of Questions : 5]

P809

[5158]-1006
F.Y. B.Com.
OFFICE MANAGEMENT
Organisational Skills Development
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कार्यालयाची व्याख्या लिहा. आधुनिक कार्यालयाची कार्ये स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) वेळेचे व्यवस्थापन या संकल्पनेची व्याख्या लिहा. वेळेच्या व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करा. [16]
किंवा
'कार्यालय संघटन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या.
कार्यालय संघटनेची विविध तत्वे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) ई-प्रपत्रांचे फायदे लिहा. [8]
ब) जावक पत्रव्यवहार हाताळण्याची पध्दती स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) सूचिकरणाच्या पध्दती स्पष्ट करा.
ब) दप्तर व्यवस्थापनाची कार्यपध्दती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) 'जनसंपर्क' या संकल्पनेची व्याख्या लिहा. जनसंपर्काच्या आधुनिक कार्यपध्दती स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) कार्यालयीन संदेशवहनाचे घटक
ब) प्रभावी संदेशवहनातील अडथळे
क) आधुनिक कार्यालयामध्ये वापरण्यात येणाऱ्या साधनांचे प्रकार
ड) अकाउंटिंग पॅकेजेस (Accounting Packages)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P810

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1007
F.Y. B.Com.
BANKING AND FINANCE
Fundamentals of Banking
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Bank. Explain the evolution of Banking in Europe. **[16]**

Q2) Explain the methods of remittances. **[16]**

OR

Explain the primary functions of Bank. **[16]**

Q3) a) Explain the characteristics of bill of exchange. **[8]**

b) Explain the types of Endorsement **[8]**

OR

a) State the principle of liquidity and safety. **[8]**

b) Explain the types of crossing. **[8]**

Q4) Explain the need and importance of technology in Banking. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Types of cheques

b) Concept of Core Banking

c) Limitations of Multiple Credit Creation

d) ATM (Automated Teller Machine)

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P810

[5158]-1007
F.Y. B.Com.
बँक व्यवसाय आणि वित्तपुरवठा
बँक व्यवसायाची मूलतत्वे
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) बँकेची व्याख्या द्या. युरोपातील बँक व्यवसायाची उत्क्रांती स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) पैसे पाठविण्याच्या पध्दती स्पष्ट करा. [16]
किंवा
बँकेची प्राथमिक कार्ये स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 3) अ) विनिमय पत्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]
ब) पृष्ठांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) रोखता आणि सुरक्षितता तत्व सांगा. [8]
ब) रेखांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [8]
- प्रश्न 4) बँक व्यवसायातील तंत्रज्ञानाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) धनादेशाचे प्रकार
ब) कोअर बँकिंग संकल्पना
क) बहुविध पतनिर्मितीच्या मर्यादा
ड) स्वयंचलित गणक यंत्र

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P811

[Total No. of Pages : 4

[5158]-1008

F.Y. B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) *Use of map-stencils is allowed.*

Q1) Answer the following upto 20 words each. (Any Ten)

[20]

- i) Write the definition of Commercial Geography.
- ii) State any two names of Secondary Economic Activity.
- iii) What is meant by Wind Energy?
- iv) State any two names of trees in Equatorial Forest.
- v) State any two disadvantages of over Population.
- vi) State any two names of crops in plantation Farming.
- vii) State any two names of non-conventional Energy Resources.
- viii) Name any two centers of Cotton-Textile Industry in India.
- ix) State any two disadvantages of Road Transportation.
- x) Write the definition of trade.
- xi) State any two disadvantages of choropleth method.
- xii) State any two products that are imported by India.
- xiii) Mention any two Industrial Regions of India.

P.T.O.

Q2) Answer the following upto 50 words each. (Any Two) **[10]**

- a) Nature of Commercial Geography
- b) Possibilism
- c) Bar Graphs
- d) Agro-Tourism

Q3) Answer the following upto 150 words each. (Any Two) **[20]**

- a) Explain the factors of Physical Environment
- b) Explain the population characteristics of India.
- c) Compare the Road and Railway Transportation.
- d) Explain the factors affecting Industrial Location.

Q4) Answer the following upto 300 words each. (Any Two) **[30]**

- a) Explain the main types of Farming.
- b) Explain the various approaches to study the commercial Geography.
- c) Give an account of Geographical factors influencing tourism.
- d) Explain the Geographical factors affecting International trade.

Total No. of Questions : 4]

P811

[5158]-1008

F.Y. B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.
 - 3) नकाशा स्टेन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा)

[20]

- i) व्यापारी भूगोलाची व्याख्या लिहा.
- ii) द्वितीय श्रेणीच्या कोणत्याही दोन आर्थिक व्यावसायांची नांवे लिहा.
- iii) पवन उर्जा म्हणजे काय?
- iv) विषुववृत्तीय अरण्यांतील कोणत्याही दोन वृक्षांची नांवे सांगा.
- v) अतिरिक्त लोकसंख्येचे कोणतेही दोन तोटे सांगा.
- vi) मळ्याच्या शेतीतील कोणत्याही दोन पिकांची नांवे सांगा.
- vii) अपारंपारिक उर्जास्रोतांचे कोणतीही दोन नांवे सांगा.
- viii) भारतातील सुती वस्त्र उद्योगाचे दोन केंद्राची नांवे सांगा.
- ix) रस्ते वाहतूकीचे कोणतेही दोन तोटे सांगा.
- x) व्यापाराची व्याख्या लिहा.
- xi) छायापध्दतीचे दोन तोटे सांगा.
- xii) भारतात आयात होणारी कोणतीही दोन उत्पादने सांगा.
- xiii) भारतातील दोन औद्योगिक प्रदेशांची नांवे सांगा.

- प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]
- अ) व्यापारी भूगोलाचे स्वरूप.
ब) शक्यतावाद.
क) स्तंभालेख
ड) कृषि-पर्यटन.
- प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]
- अ) प्राकृतिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
ब) भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) रस्ते आणि रेल्वे वाहतूकीची तुलना करा.
ड) उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [30]
- अ) शेतीचे मुख्य प्रकार स्पष्ट करा.
ब) व्यापारी भूगोलाच्या विविध अभ्यासपध्दती स्पष्ट करा.
क) पर्यटनावर परिणाम करणाऱ्या भौगोलिक घटकांचा वृत्तांत द्या.
ड) आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P812

[Total No. of Pages : 4

[5158]-1009

F.Y. B.Com.

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT

Defence Organization and Management in India

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any ten) :

[20

- i) Define Defence Mechanism.
- ii) What do you mean by supporting arms?
- iii) Write any two functions of EME.
- iv) State the meaning of integrated defence.
- v) Write any two limitations of armored corps.
- vi) Define artillery.
- vii) Define Sea- power.
- viii) Define operational planning.
- ix) Define Grand strategy.
- x) What do you mean by Military industrial complex?
- xi) Write any two functions of Territorial Army.
- xii) Write any two limitations of Defence management.
- xiii) Write any two functions of signal corps.

P.T.O.

Q2) Answer in 50 words each (any two) : **[10]**

- i) Discuss role and functions of army medical corps.
- ii) Discuss functions of Ministry of Defence.
- iii) Explain the role and limitations of infantry.

Q3) Answer in 150 words each (any two) : **[20]**

- i) Explain role of Air-power during war and peace time.
- ii) Explain India's second line of defence.
- iii) Discuss powers of President in relation to the Armed forces.

Q4) Answer in 300 words each (any two) : **[30]**

- i) Discuss the role of Naval power in national economy.
- ii) Explain higher Defence organization in India.
- iii) Explain role of Administrative services in national defence.

Total No. of Questions : 4]

P812

[5158]-1009

F.Y. B.Com.

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT

Defence Organization and Management in India

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) 20 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दहा) [20]
- i) “डिफेन्स मॅकेनिजम” व्याख्या द्या.
 - ii) सर्पोटींग ऑर्म्स म्हणजे काय?
 - iii) ई.एम.ई. ची कोणतीही दोन कार्ये नमूद करा.
 - iv) इन्टीग्रेटेड डिफेन्स चा अर्थ नमूद करा.
 - v) चित्रखतीयलाच्या कोणत्याही दोन मर्यादा नमूद करा.
 - vi) “तोफखाना” व्याख्या द्या.
 - vii) सागरी सामर्थ्य व्याख्या द्या.
 - viii) ऑपरेशन प्लॉनिंग व्याख्या द्या.
 - ix) ग्रॅन्ड स्ट्रॅटेजी व्याख्या द्या.
 - x) मिलीटरी इन्डस्ट्रीयल कॉम्प्लेक्स म्हणजे काय?
 - xi) प्रादेशिक सेनादलाची कोणतीही दोन कार्ये नमूद करा?
 - xii) संरक्षण व्यवस्थापनाच्या कोणत्याही दोन मर्यादा स्पष्ट करा.
 - xiii) सिग्नल क्रॉप्स (संपर्कयंत्रणा) चे कोणतेही दोन कार्ये लिहा.

- प्रश्न 2) 50 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [10]
- i) आर्मी मेडिकल क्रॉप्सची भूमिका आणि कार्ये याबाबत चर्चा करा.
 - ii) संरक्षणमंत्रालयाच्या कार्याबाबत चर्चा करा.
 - iii) पायदलाची भूमिका आणि मर्यादा स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 150 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [20]
- i) युद्ध आणि शांतता कालखंडात हवाईदलाची भूमिका स्पष्ट करा.
 - ii) भारताच्या दुय्यम संरक्षणदलाविषयीची माहिती स्पष्ट करा.
 - iii) सशस्त्र सेनादलाच्या संदर्भात भारताच्या राष्ट्रपतीचे अधिकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) 300 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [30]
- i) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेतील नाविकदलाच्या भूमिकेविषयी चर्चा करा.
 - ii) भारतातील उच्चस्तरीय संरक्षण संघटन स्पष्ट करा.
 - iii) राष्ट्रीय संरक्षणसंबंधी विविध प्रशासकीय सेवांची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P813

[Total No. of Pages : 2

[5158] - 1010
F.Y. B.Com.
CO-OPERATION
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the principles of Co-operation adopted by International Co-operative Alliance. **[16]**

Q2) Define the term "Co-operation". State the Nature and Scope of Co-operation. **[16]**

OR

State the contribution to the Development of Co-operative Movement in India of Dr. Verghese Kurien and Dr. Dhanjayrao Gadgil.

Q3) a) Describe the objectives of Co-operative Education and Training. **[8]**
b) Explain the Co-operative Training arrangement in India. **[8]**

OR

- a) Discuss the Role of National Cooperative Development Corporation.
- b) Explain the Future Trend of Co-operative Movement in India.

Q4) Explain the strength and weakness of Co-operative Movement in India. **[16]**

Q5) Write Short Notes (Any Two) : **[16]**

- a) Gorewala Committee Report 1954
- b) District Cooperative Board
- c) Types of Rural Co-operatives
- d) Government and Co-operative Movement

Total No. of Questions : 5]

P813

[5158] - 1010
F.Y. B.Com.
CO-OPERATION
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेने स्वीकारलेली सहकाराची तत्वे स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) 'सहकार' या संज्ञेची व्याख्या द्या. सहकाराचे स्वरूप आणि व्याप्ती सांगा. [16]
किंवा
भारतातील सहकारी चळवळीच्या विकासामध्ये डॉ. वर्गिस कुरियन आणि डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांचे योगदान सांगा.
- प्रश्न 3) अ) सहकारी शिक्षण आणि प्रशिक्षणाच्या उद्दिष्टांचे वर्णन करा. [8]
ब) भारतातील सहकारी प्रशिक्षण व्यवस्था स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) राष्ट्रीय सहकारी विकासमहामंडळाच्या [N.C.D.C] भूमिकेची चर्चा करा.
ब) भारतातील सहकारी चळवळीची भविष्यकालीन वाटचाल स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) भारतातील सहकारी चळवळीची बलस्थाने आणि दूबलस्थाने स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) गोरवाला समिती अहवाल 1954
ब) जिल्हा सहकारी मंडळ
क) ग्रामीण सहकारी संस्थांचे प्रकार
ड) शासन आणि सहकारी चळवळ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P814

[Total No. of Pages : 2

[5158] - 1011

F.Y. B.Com.

MANAGERIAL ECONOMICS

(2013 Pattern) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State and explain the scope and characteristics of managerial economics. **[16]**

Q2) Define elasticity of demand and explain the types of elasticity of demand. **[16]**

OR

Explain the methods of business forecasting.

Q3) a) Explain the law of supply. **[8]**

b) Explain the law of variable proportions. **[8]**

OR

a) State usefulness of capital budgeting.

b) Explain the investment decision for modernisation.

Q4) Explain the role of Multinational corporations. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Aquisition
- b) Payback period
- c) Average Rate of Returns
- d) Cost analysis

Total No. of Questions : 5]

P814

[5158] - 1011

F.Y. B.Com.

व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र
(2013 Pattern) (Theory)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राची व्याप्ती व उद्दिष्टे लिहा व स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) मागणीच्या लवचिकतेची व्याख्या लिहा व मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.[16]
किंवा
व्यवसायाच्या पूर्वअंदाजाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) पुरवठ्याचा नियम स्पष्ट करा. [8]

ब) बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) भांडवलाच्या अंदाजाची उपयुक्तता विशद करा.

ब) आधुनिकीकरणासाठी गुंतवणुक निर्णय स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) बहुराष्ट्रीय महामंडळांची भूमिका स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) [16]

अ) अॅक्वीझीशन (संपादन)

ब) परतावा काळ

क) सरासरी परतावा दर

ड) खर्च विश्लेषण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P815

[Total No. of Pages : 1

[5158] - 1012

F.Y.B.Com.

ESSENTIALS OF E-COMMERCE

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Give illustrations wherever necessary.*

Q1) What is E-ticketing? Explain Airline online booking system in details. [16]

Q2) What is E-marketing? Explain impact of e-commerce on market. [16]

OR

Explain working of EDI. Explain EDI components in details.

Q3) a) Explain the different types of E-commerce in detail. [8]

b) Explain the following term. [8]

- i) Mobile commerce
- ii) Encryption

OR

a) Define banking compare traditional v/s E-banking. [8]

b) Define social & Ethical issues in E-commerce. [8]

Q4) Explain E-commerce in India. Explain problems & opportunities in E-commerce in India. [16]

Q5) Write Short Notes (any two) [16]

- a) E-Payment
- b) E-Finance
- c) Digital signature
- d) E-Trading

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P816

[Total No. of Pages : 2

[5158] - 1013

F.Y. B.Com.

INSURANCE AND TRANSPORT

(2013 Pattern) (Regular)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Insurance? Explain the need of Insurance. **[16]**

Q2) What is Transport? Explain the advantages and limitations of Air Transport. **[16]**

OR

What is General Insurance? Explain the opportunities in General Insurance business.

Q3) a) State various hazards in logistics. **[8]**

b) Explain the scope of tourism. **[8]**

OR

a) Explain the advantages of Rail Transport.

b) Explain the need for social security.

Q4) Explain the role of tourism in economic development. **[16]**

Q5) Write short notes (Any Two) **[16]**

- a) Principles of Insurance
- b) Types of business risk
- c) Career options in Travel and Tourism
- d) Role of insurance in logistics

Total No. of Questions : 5]

P816

[5158] - 1013

F.Y. B.Com.

विमा आणि वाहतूक
(2013 Pattern) (Regular)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) विमा म्हणजे काय? विम्याची गरज स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) वाहतूक म्हणजे काय? हवाई वाहतूकीचे फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [16]

किंवा

साधारण विमा म्हणजे काय? “साधारण विमा व्यवसायातील संधी” स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) लॉजिस्टिकमधिल अडथळे सांगा. [8]

ब) पर्यटनाची व्याप्ती स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) रेल्वे वाहतूकीचे फायदे स्पष्ट करा.

ब) सामाजिक सुरक्षिततेसाठीची गरज स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आर्थिक विकासामध्ये पर्यटनाची भूमिका स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) [16]

अ) विम्याची तत्त्वे

ब) व्यावसायिक जोखमिंचे प्रकार

क) पर्यटनातील कारकिर्द

ड) लॉजिस्टिकमध्ये विम्याची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P817

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1014
F.Y. B.Com.
MARKETING & SALESMANSHIP
(Fundamentals of Marketing)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the various types of Market. **[16]**

Q2) Explain the factors determining buyers behaviour. **[16]**

OR

Explain the various methods of pricing.

Q3) a) Explain the importance of Marketing Management. **[8]**

b) State the features of services. **[8]**

OR

a) Discuss on market logistics decisions.

b) State the features of rural marketing.

Q4) Explain the various medias of advertising. **[16]**

Q5) Write notes (any two) **[16]**

a) Supply chain management

b) Rural marketing

c) Importance of services in marketing

d) Marketing environment

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P817

[5158]-1014

F.Y. B.Com.

MARKETING & SALESMANSHIP

(Fundamentals of Marketing)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) बाजारपेठांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) खरेदीदाराचे वर्तन ठरविणारे घटक स्पष्ट करा. [16]
किंवा
किंमत ठरविण्याच्या विविध पध्दती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) विपणन व्यवस्थापनाचे महत्व स्पष्ट करा. [8]
ब) सेवांची वैशिष्ट्ये सांगा. [8]
किंवा
अ) बाजारपेठ सुलभीकरण निर्णय यावर चर्चा करा.
ब) ग्रामीण विपणनाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- प्रश्न 4) जाहिरातीची विविध माध्यमे स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) पुरवठा साखळी व्यवस्थापन
ब) ग्रामीण विपणन
क) विपणनात सेवांचे महत्व
ड) विपणन पर्यावरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P818

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1015

F.Y. B.Com.

CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define 'Consumer'. Explain in detail the development of consumer movement in India. **[16]**

Q2) What is voluntary consumer organization? State the importance of voluntary consumer organization. **[16]**

OR

What is consumer education? Explain the objectives of consumer education. **[16]**

Q3) a) Write a note on : United Nations and consumer protection. **[8]**
b) Explain the background of Consumer Protection Act, 1986. **[8]**

OR

a) Write a note on: Judicial Response to standard form of contract in India. **[8]**
b) Explain the Nature of Business Ethics. **[8]**

Q4) Explain the provisions in Right to Information Act, 2005 under the sections 1,11 and 18. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Ethics of Accounting Information
- b) Green Initiative
- c) Ethics in production
- d) Ethical Issues in Human Resource Management.

Total No. of Questions : 5]

P818

[5158]-1015

F.Y. B.Com.

ग्राहक संरक्षण आणि व्यावसायिक नीतीमूल्ये
(2013 पॅटर्न)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) ग्राहकाची व्याख्या द्या. भारतातील ग्राहक चळवळीचा विकास सविस्तर स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) स्वयंसेवी ग्राहक संघटना म्हणजे काय? स्वयंसेवी ग्राहक संघटनेचे महत्व स्पष्ट करा. [16]
किंवा
ग्राहक शिक्षण म्हणजे काय? ग्राहक शिक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 3) अ) टिप द्या: संयुक्त राष्ट्रसंघ आणि ग्राहक संरक्षण [8]
ब) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 ची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) टिप द्या: भारतातील मानक करारपत्रांच्या संदर्भात न्यायालयीन प्रतिसाद. [8]
ब) व्यावसायिक नीतिमुल्यांचे स्वरूप स्पष्ट करा. [8]
- प्रश्न 4) माहिती अधिकार कायदा, 2005 मधील कलम 1,11 आणि 18 अंतर्गत असणाऱ्या तरतुदी स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा द्या: (कोणत्याही दोन) [16]
अ) जमाखर्च माहितचे नीतीमुल्ये.
ब) हरीत पुढाकार.
क) उत्पादनाची नीतीमूल्ये.
ड) मानव संसाधन व्यवस्थापनातील नैतिक मुद्दे.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P819

[Total No. of Pages : 4

[5158]-1016

F.Y.B.Com.

BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term Business environment. Describe in detail the types of Business environment. **[16]**

Q2) What is depletion of Natural Resources? Explain in detail the reasons of Depletion of natural resources. **[16]**

OR

Explain the concept of Unemployment. Describe in detail the causes and remedies of Unemployment. **[16]**

Q3) a) Write a note on District industries centre (DIC) **[8]**

b) Write a detail note on maharashtra centre for entrepreneurship development (MCED). **[8]**

OR

a) Explain in detail the habits of Entrepreneurs. **[8]**

b) Explain the importance of Entrepreneurship. **[8]**

P.T.O.

Q4) Describe entrepreneurial career of Dr. Cyrus Poonawala. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Dynamics of motivation
- b) Entrepreneur as a catalyst.
- c) Local non-Government organisations
- d) Narayan R. Murthy

Total No. of Questions : 5]

P819

[5158]-1016

F.Y.B.Com.

BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्यावसायिक पर्यावरण या संज्ञेची व्याख्या द्या. व्यावसायिक पर्यावरणाचे प्रकार सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

प्रश्न 2) नैसर्गिक संसाधनांचा ज्हास म्हणजे काय? नैसर्गिक संसाधनांच्या ज्हासाची कारणे सविस्तरपणे विशद करा. [16]

किंवा

बेरोजगारीची संकल्पना स्पष्ट करा. बेरोजगारीची कारणे व उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

प्रश्न 3) अ) जिल्हा उद्योग केंद्र (DIC) यावर टीप लिहा. [8]

ब) महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र (MCED) यावर सविस्तर टीप लिहा. [8]

किंवा

अ) उद्योजकांच्या सवयी सविस्तरपणे विशद करा. [8]

ब) उद्योजकचे महत्व स्पष्ट करा. [8]

प्रश्न 4) डॉ. सायरस पूनावाला यांच्या उद्योजकीय कारकिर्दीचे वर्णन करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

- अ) प्रेरणांचे चलनशास्त्र
- ब) उद्योजक एक उत्प्रेरक
- क) स्थानिक बिगर शासकीय संस्था
- ड) नारायण आर. मूर्ती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P820

[Total No. of Pages : 4

[5158] - 1017

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term 'Proprietor'. Explain in detail the advantages and of Proprietary Firm. **[16]**

Q2) a) What are challenges of Globalization before the Indian Public sector?[8]
b) Explain the concept of Franchising. **[8]**

OR

- b) Define Joint Ventures and describe the limitations of Joint Venture.
- a) What are main Recommendations of Malhotra Committee?

Q3) Define the term Ethics? Describe the importance of Ethics in Business. **[16]**

OR

Describe the role of Trade, Commerce, and Industry.

Q4) Write Meaning of following terms (any eight) : **[16]**

- a) Entrepreneurship
- b) Globalization
- c) Bank rates
- d) Underwriting
- e) Recession
- f) Just in Time
- g) Capital intensive
- h) Mutual Funds
- i) Non-performing Assets
- j) Subsidy

P.T.O.

Q5) Write Short notes (any two)

[16]

- a) Corporate Governance
- b) Ethics in Accounts and finance
- c) Types of Cooperative societies
- d) Networking

Total No. of Questions : 5]

P820

[5158] - 1017

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 'एकल व्यापारी' ची व्याख्या द्या. एकल व्यापारी संस्थेचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.[16]

प्रश्न 2) अ) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रापुढील जागतिकीकरणाची विविध आव्हाने स्पष्ट करा.[8]

ब) 'फ्रन्चायझिंग' संकल्पना स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) मल्होत्रा कमिटीच्या मुख्य शिफारसी सांगा.

ब) संयुक्त साहसाची व्याख्या सांगा आणि संयुक्त साहसाच्या मर्यादा वर्णन करा.

प्रश्न 3) 'नितीमत्ता' व्याख्या लिहा. व्यवसायात नितीमत्तेचे महत्व वर्णन करा. [16]

किंवा

व्यापार, वाणिज्य आणि उद्योगाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील संज्ञाचा अर्थ लिहा (कोणतेही आठ) [16]

अ) उद्योजकता

ब) जागतिकीकरण

क) बँक रेट

ड) अंडरराइटिंग

इ) रिसेशन

फ) जस्ट इन टाइम

य) भांडवल प्रधान

र) म्युच्युअल फंड

ल) निष्क्रिय मालमत्ता

व) अनुदान

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स
- ब) वित्त आणि लेखा मधील नितीमत्ता
- क) सहकारी संस्थांचे प्रकार
- ड) नेटवर्किंग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P821

[Total No. of Pages : 2

[5158] - 1018

F.Y. B.Com.

ADDITIONAL ENGLISH (Regular)

(2013 Pattern)

Text Book : Gems of English Prose and Poetry

Edited By : Ashok Chaskar

Vijay Madge

Anand Kulkarni

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each : **[12]**

- A) i) Examine Vandana Shiva's analysis of the effects of globalization on Indian farmers.
- ii) What does william wordsworth feel about modern civilization.
- B) i) How does the fortune-teller communicate with his customers?
- ii) According to collin legum, how will the urban population explosion affect rural society?

Q2) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each : **[12]**

- A) i) Why does the narrator in 'My financial Career' vow never to enter a bank ?
- ii) Discuss how the two roads in Robert frost's poem are symbols of a typical dilemma.
- B) i) According to J.C. Hill what are the different examples of good manners?
- ii) What is the relevance of Tagore's poem today?

P.T.O.

- Q3)** Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each : [12]
- A) i) What difficulties does Ray visualise in creating films that show contemporary Indian life ?
 ii) Summarize the poem 'When we two Parted'.
- B) i) What are the dreams Martin Luther king has for the black people of his country?
 ii) According to whitman, what are the qualities of his gods?
- Q4)** Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each: [12]
- A) i) Discuss the solutions recommended by Aruna Roy to empower the disadvantaged sections of society.
 ii) Write a critical appreciation of the poem the Lotus'.
- B) i) What does the bell signify to vivekanand and what hope does it hold for human kind?
 ii) Comment on the central theme of the poem 'Father Returning Home'.
- Q5) A)** Attempt any one from the following in about 100 words : [6]
- i) Draw up a character sketch of Mangal singh.
 ii) How does the narrator in 'All the world's a stage record the progress of human life in terms of seven stages or phases?
- B)** Attempt any three of the following : [6]
- i) Give synonyms of the following words or expressions:
 a) Fragile
 b) Dubious
- ii) Give antonyms of the following words or expressions :
 a) Urban
 b) Insanity
- iii) Give noun forms of the following words:
 a) Compete
 b) Reflect
- iv) Choose the correct alternative and rewrite
 a) According to the _____ (Time/fiming/schedule) The building should be ready to use by the end of the year.
 b) The teacher is very _____ in the college (Populated/ Populous/Popular)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P822

[Total No. of Pages : 3

[5158]-1019

F.Y.B.Com. (Regular)

MARATHI (मराठी)

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

अभ्यासपुस्तके : 1) यशोगाथा

2) व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

सूचना:-

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर 500 शब्दात निबंध लिहा.

[10]

- i) माझं पहिलं भाषण (ललित)
- ii) प्रदूषण समस्या व उपाय
- iii) जनसामान्यांच्या जीवनात बँकांचे महत्व
- iv) अंधश्रद्धा आणि समाज

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 20 शब्दांत लिहा.

[10]

- i) डॉ. श्रीराम लागू यांनी कोणकोणत्या चित्रपटात कामे केली आहेत?
- ii) दीनानाथ मंगेशकर यांचे दैवत कोणते?
- iii) डॉ. राम ताकवले यांचे सहकारी त्यांना कोणत्या नावाने ओळखतात.
- iv) डॉ. रघुनाथ माशेलकर आपल्या यशाचे संपूर्ण श्रेय कोणाला देतात?
- v) डॉ. ह. वि. सरदेसाई यांचे लेखमाले वरील गाजलेले पुस्तक कोणते?
- vi) डॉ. विजय भटकर यांना कोणकोणते सन्मान मिळालेले आहेत?
- vii) बालाजी तांबे यांनी कोणते गाव उभारलेले आहे? कोठे
- viii) सिंधूताई सपकाळ यांचे 'सन्मती बाल निकेतन' कोठे आहे?

P.T.O.

- ix) प्रवीण मसाल्याची निर्मिती कोणी केली आहे?
- x) फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो यांची पहिली कथा कोणत्या मासिकात छापून आली होती?
- xi) डी. एस् कुलकर्णी यांचे पूर्ण नाव सांगा?
- xii) सचिन तेंडुलकरांनी रणजी स्पर्धेत कधी पदार्पण केले?

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- i) बँक ऑफ महाराष्ट्र, शाखा नागपूर या राष्ट्रीयकृत बँकेत 'लिपिक' या पदासाठी अर्जलेखन करा.
- ii) राज्य शेतकी महामंडळाच्या पुण्याच्या कार्यालयातील श्री. बापूजी साळवे या श्रेती संशोधन अधिकाऱ्याने आपल्या भविष्य निर्वाह निधीतून 50,000/- रु. (पन्नास हजार रु.) आग्रिम म्हणून मिळावेत यासाठी अर्ज केला आहे. त्याविषयी टिप्पणी तयार करा.
- iii) तुमच्या महाविद्यालयात स्नेहसंमेलनानिमित्त विविध कार्यक्रम आयोजित करण्या संदर्भात विद्यार्थी प्रतिनिधीची नियोजन सभा घेण्यात आली त्या सभेचे इतिवृत्त लिहा.
- iv) टाटा आणि कार्टेज कंपनीने आपल्या भागधारकांसाठी 20% लाभांश जाहीर केला आहे. त्यासंदर्भात घोषणापत्रक तयार करा.
- v) महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेतील स्वयंसेवकांसाठी स्वेटर खरेदी करावयाचे आहेत. त्यासंबंधी जाहीर निविदा तयार करा.
- vi) महाराष्ट्र राज्य घरबांधणी कर्जपुरवठा मंडळातर्फे निरनिराळ्या कार्यालयात कायम असणाऱ्या व अल्प उत्पन्न असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना घरबांधणीसाठी कर्ज देण्यात येणार आहे. माहितीपत्रक तयार करा.

प्रश्न 4) अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [5]

- i) 'रंगश्री' या रंगाच्या नवीन दुकानाची वृत्तपत्रासाठी जाहिरात तयार करा.
- ii) पुणे महानगरपालिकेतर्फे मतदार यादीत नाव समाविष्ट करण्यासंदर्भात जाहीर निवेदन तयार करा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही पाच पारिभाषिक संज्ञा लिहा. [5]

- i) Budget
- ii) Pass-book
- iii) Cheque
- iv) Income Tax
- v) Recovery
- vi) Administration
- vii) Hand-bill

प्रश्न 5) खालील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

[10]

A man with a small salary is very likely to get into difficulties unless he learns to "budget" for his monthly spending. A fixed amount should be set aside under each heading rent, food, clothing, insurance, school-fees and so on. The ideal budget would also include a fixed sum, no matter how small to be set apart each month as "saving". In deed this better be paid into the post office or the bank, and not kept at home, untill all this has been done, nothing should be spent on luxuries. Only by such a method can a man live within his income and make both the ends meet.

किंवा

खालील उताऱ्याचे एक तृतीयांश सारांशलेखन करून त्यास समर्पक शीर्षक द्या.

मनाला केवळ आनंद देणे किंवा मनाचे निव्वळ रंजन करणे हाच कलेचा हेतू आहे, असे म्हणणाऱ्या अडाणी माणसांची कीव करावीशी वाटते. त्यांना निसर्गाच्या उत्क्रांतीमय जीवनाचे रहस्य मुळीच कळलेले नाही, असे म्हणावयाला पाहिजे. सुंदर चित्र पाहिल्याने मधुर गायन ऐकल्याने किंवा उत्कृष्ट मूर्ती पाहिल्याने आपल्याला आनंद तर होतोय होतो. पण त्यामुळे आपली जीवनशक्ती अधिक समृद्ध होते. भावनांचा विकास होतो आणि बुद्धीची उत्क्रांती होते. कलेच्या उपभोगाने आपण अधिक सुखी, अधिक तृप्त आणि अधिक उन्नत होतो. म्हणून निसर्गाच्या उत्क्रांतीचे अपरिहार्य कार्य चालू ठेवणे, हेच कलावंतांच्या आयुष्याचे ध्येय आहे. म्हणूनच समाजाच्या आनंदासाठी, प्रगतीसाठी आणि उध्दारासाठी कलेची आणि कलावंतांची जरूरी आहे. कलावंतांच्या पावलांनी समाज चालत असतो, त्याच्या डोळ्यांनी समाज पाहत असतो आणि कलावंतांच्या बुद्धीने समाज विचार करित असतो. हजारो वर्षांच्या काळात मानवजातीने प्रगतीचा आणि संस्कृतीचा जो टप्पा आज गाठलेला आहे, त्याच्या श्रेयाचा मोठा वाटा कलावंतांनाच द्यायला पाहिजे. कलावंतांची कला ही समाजासाठी आहे; आणि कलावंतावाचून समाज हा सर्वस्वी असाहाय्य आहे.

[5158]-1020

F.Y. B.Com.

हिन्दी

वैकल्पिक (Additional)

(2013 पॅटर्न)

पाठ्यपुस्तकें 1) गद्य परिमल

संपादक :- डॉ. सुभाष तलेकर

डॉ. सुरेश साळुंके

2) पद्य परिमल

संपादक :- डॉ. सुभाष तलेकर

डॉ. अनिता नेरे

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक: 60

सूचनाएँ :-

i) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

ii) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए :

[15]

i) व्यक्ति में व्यवसाय का चुनाव करते समय कौन-सी योग्यताएँ होनी चाहिए?

ii) सरदार सुजानसिंह ने दीवान के पद प्राप्त करने आये उम्मेदवारों की परीक्षा किस प्रकार ली?

iii) 'पानी और पुल' कहानी के माध्यम से विभाजन की स्थिति का वर्णन कीजिए।

iv) नदी खरीदने आए व्यापारी का चरित्र चित्रण कीजिए।

v) 'अग्निपथ' कहानी का उद्देश्य लिखिए।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए :

[15]

i) 'प्रार्थना मत कर' कवि ऐसा क्यों कहते हैं?

ii) 'मेरा जीवन' कविता का भावार्थ स्पष्ट कीजिए।

iii) 'गुड़ाई करते समय' कविता के माध्यम से कवि क्या कहना चाहते हैं?

iv) 'एक बार फिर आओ' कविता में कवि ने महात्मा गौतम बुद्ध को फिर आने के लिए क्यों कहते हैं?

v) 'मनुष्यता' कविता के माध्यम से कवि क्या संदेश देना चाहते हैं?

- प्रश्न 3) अ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [5]
- i) “बेटा, यह खेती का पेशा तुमसे नहीं चलेगा । यह तो हम जैसे जाहिलों के लिए है । इसमें तो दिन रात पानी और पसीना, मिट्टी और गोबर से खेलना पड़ता है ।”
- ii) “सरकार, यह लावारिस था । आज दिन में मर गया बेचारा । तभी से इंतजाम करने में लगे थे ।”
- आ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए । [5]
- i) “चाहत के बावजूद वह हासिल नहीं, न हो उसका खयाल, उसकी तमन्ना न छोड़िए । पहचान है जो फूल की अपनी महक से है काँटों पे फूल बनके महकना न छोड़िए ।”
- ii) “यहाँ वृंदावन में बर्फ कभी नहीं गिरी फिर क्यों जम गई है आत्मा जम गए हैं शरीर ।”
- इ) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के एक-एक वाक्य में उत्तर लिखिए । [5]
- i) ‘हार की जीत’ कहानी के प्रमुख दो पात्रों के नाम लिखिए ।
- ii) लक्ष्मी जी का निवासस्थान कहाँ होता है?
- iii) उद्यमकर्ता का सबसे महत्वपूर्ण गुण कौन-सा है?
- iv) ‘पहली चूक’ कहानी के कहानीकार कौन है?
- v) ‘एक बूँद किसका प्रतीक है?’
- vi) भारतेंदू हरिश्चंद्र की पठित कविता का नाम लिखिए ।
- vii) प्रकृति के कतिपय दृष्टान्तों द्वारा कवि अलीक ने कौन-सा संदेश दिया है?
- viii) ‘गुड़ाई करते समय’ कविता के कवि कौन है?
- प्रश्न 4) अ) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच शब्दों के हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए । [5]
- i) Act ii) Advance
- iii) Bond iv) Broker
- v) Cash vi) Deposit
- vii) Duty viii) Finance

- आ) निम्नलिखित में से किसी एक विज्ञापन का आकर्षक नमूना तैयार कीजिए । [5]
- i) नहाने का साबुन की टिकिया का आकर्षक विज्ञापन ।
- ii) मोबाईल का आकर्षक विज्ञापन ।

- इ) निम्नलिखित परिच्छेद का एक तिहाई में सारलेखन (संक्षेपण) कीजिए । [5]

‘साहित्य’ बड़ा ही व्यापक अर्थ रखनेवाला एक महान गौरवपूर्ण शब्द है । यह विश्व बंधुत्व का संदेश वाहक है । देश और समाज के जीवन का रस है । समाज की आंतरिक दशा का दिव्य दर्पण है । हमारी सभ्यता और संस्कृति का संरक्षक है । किसी राष्ट्र या जाति में संजीवनी शक्ति भरनेवाला साहित्य ही है । साहित्य का रस जिस रस में मिल जाता उसे अनुपम माधुर्य से परिपूर्ण कर देता है । साहित्य ही ने भगवान को भी भक्तों के हृदय मंदीर में प्रतिष्ठित किया है । साहित्य में एक अद्भुत शक्ति है, वह अतीत को वर्तमान बना सकता है । वह भविष्य का रहस्य खोल सकता है, अदृश्य को दृश्य बना सकता है । इसलिए साहित्य से परिचय प्राप्त करना हमारा कर्तव्य है, धर्म है ।

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P824

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1021
F.Y.B.Com. (Regular)
GUJARATI
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

પ્ર.૧) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો :

[૧૬]

- (૧) પ્રારબ્ધ અને પુરુષાર્થ
- (૨) જનનીની જોડે સખી, નહિ જડે રેલીલ
- (૩) અષ્ટે પ્રમણીની આત્મકથા
- (૪) જો પરીક્ષાઓ ન થાયતો....

પ્ર.૨) કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો :

[૧૬]

- (૧) ડિરેક્ટની વાર્તાઓમાં જોવા મળતા વિવિધ રંગો.
- (૨) બુદ્ધિવાચક્ય વાર્તાની ઉદ્દેશ્ય સ્પષ્ટ કરો.

પ્ર.૩) કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો :

[૧૬]

- (૧) સુંદરમ્ નું જીવન કવન આલેખી તેના પ્રકૃતિ મિશ્રણના કાવ્યો જણાવો.
- (૨) સુંદરમ્ ની કવિતાઓમાં આધ્યાત્મિકતા.

પ્ર.૪) (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક)

[૦૮]

- (૧) બાળ સાહિત્ય કોને કહી શકાય.
- (૨) અપુણ્યા અને ત્રિપિક્કમ માં રક્ષ થયેલી પ્રેમની મરિચા વ્યક્ત કરો.

P.T.O.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક)

[૦૮]

(૧) કોંકે ચ્વાલેદો કાલ્યામાં કચેલી ચ્વાગમની ચ્વાગુભૂતિ.

(૨) ચ્વાનિદ્યતારે કાલ્યાની દવની ચ્વાષ્ટ કચી.

પ્ર.૫) (અ) પૂર્વાપર સંબંધ લખો : (એક પદ - એક ગદ્ય)

[૦૮]

(૧) બાલકની ચ્વાલુર લે ચ્વાચ્ચથી ઉઠેલું.

(૨) ક્ષિતિજ કિનારે પાંચ પદાર્થ, તવ દર્શનલક્ષ્યારે.

(૩) ચ્વા દરને દોલેલી રાધ ચ્વાડાડું દુઠું.

(૪) જે માલુસ મને મુસાફરી નું ભાડું પડાવથી ચ્વાપતી લેની
પાસે શું માગવાનું

(બ) તમારા લાઈને બચાવનું મહત્વ સમજાવતી પત્ર લખી.
અથવા

[૦૮]

(બ) નેત્રાચર શિલિરની ચ્વાદેપાલ ચ્વાચારે ૧૦૦ શબ્દોમાં
લખી.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P825

[Total No. of Pages : 3

[5158]-1022
F.Y. B.Com.
SINDHI DEVNAGIRI
(2013 Pattern)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक: 80

Instructions : All questions are compulsory.

सुवाल- I) हेठियनि सुवालनि मां कंहिं बि डुहनि सुवालनि जा जवाबु लिखों :

[20]

- 1) निशा जी ज़िंदगी कीअं हलंदी हुई?
- 2) आरती बस स्टैंड ते छा कंदी हुई?
- 3) बाबूजीअ खां आरती छा घुरंदि हुई?
- 4) पारी मंदिर में छा कंदी हुई?
- 5) नरेश पारीअ खे संत्याणी छो चयो?
- 6) प्रीतीअ जी माटेली माउ प्रीती सा कहिड़ो व्यहवाहर कंदि हुई?
- 7) अखबार में शेवकराम जे लाए कहिड़ी खबर छपययल हुई?
- 8) मिरचूमल शेवकराम जो केरू हो?

P.T.O.

9) गोवर्धन जे निरड ते छा जो निशान हो?

10) लेखकीका जो रोज़ सुबुह जो नेम छा हो?

11) लेखीका खे हुन घर वटां लघंदे छा जो आवाज़ ईदो हो?

12) लेखीका जी रिक्शा लाल देवल वारी घिटीअ में छो बीहजी वेई?

सुवाल- II) हेठियनि मां किनी बि बिनि सुवालनि जा जवाबु लिखो :

[20]

1) रविंद्रनाथ टैगोर पहिंजे गीत में मुक्ती किथे मिलंदी इअ बधायो आहे?

2) “गुप्त गंगा ज्ञान जी” में शाइर किशिनचंद जिंदगीअ बाबति छा सम्झायो आहे?

3) शाह साहब “बंदगी” में कहिड़ा विचार पेश कया आहिनि?

4) “उथ जाग,जोगी” । में दादा वासवाणी प्रभुअ खे पाइण लाइ कहिड़ी प्रेरणा डिनि आहे?

सुवाल- III) हेठियनि मां कहिं बि बिनि सुवालनि जो जवाबु लिखो :

[30]

1) निशा जी किरदार निगारी करे हुन जे बारे में बुधायो?

2) “बाबूजी, बरव्शीश” में आरतीअ जो किरदार चिटीअ तरह सम्झायो?

3) शेवकराम खे हिक शोक सभा छो करणी हुई?

4) प्रीतीअ जे बारे में थोड़े में बुधायो?

सुवाल- IV) कर्हि बि हिकु ते मज्मून लिखो :

[10]

1) अजु जो “इंटरनेट युग” ॥

2) छोकिरी बचायो छोकिरी पढायो.

3) मोबाइल फ़ोन ज़ा फाइदा ऐं नुक्सान.

[5158]-1023
F.Y.Bcom.
URDU
Urdu General
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.
- 2) Figures to the left indicate full marks.
- a) Bang-e-Dara Part - I
- b) Mazammen-e-Mujtaba Hussain

نوٹ: خوشخطی کا خیال رکھیں۔

تمام سوالات لازمی ہیں۔

(15) سوال نمبر: ۱: علامہ اقبال کو شاعر مشرق کیوں کہا جاتا ہے؟ دلائل سے واضح کیجئے۔

یا

علامہ اقبال کی حیات و شخصیت پر تفصیل سے روشنی ڈالئے۔

(14) سوال نمبر: ۲: مزاح نگاری کے ارتقاء پر روشنی ڈالئے۔

یا

طنز و مزاح ادب میں چاشنی کی حیثیت رکھتا ہے معہ مثال واضح کیجئے۔

(15) سوال نمبر: ۳: مجتبیٰ حسین کے اسلوب کی خصوصیات بیان کیجئے۔

یا

مجتبیٰ حسین کی شخصیت پر طائرانہ نظر ڈالئے

(10) سوال نمبر ۴ (الف): کسی ایک مضمون کا تنقیدی جائزہ لیجئے۔

۳۔ ڈائریکٹر کا کتا

۱۔ ڈاڑھ کا درد ۲۔ یونیسکو کی چھتری

(10) سوال نمبر ۴ (ب): کمشنر بلدیہ کو خط لکھ کر یہ بتائیے کہ آپ کے علاقے میں کتوں کی

کثرت ہے اس کا سدباب کیجئے۔

(16)

سوال نمبر ۵: کوئی آٹھ اشعار کی تشریح بحوالہ متن کیجئے۔

- ۱- چمک اٹھا جو ستارہ تیرے مقدر کا
 - ۲- بوند ایک خون کی ہے تو لیکن
 - ۳- جفا جو عشق میں ہوتی ہے وہ جفا ہی نہیں
 - ۴- گودی میں کھیلتی ہے اس کی ہزاروں ندیاں
 - ۵- آتی ہے ندی فراز کوہ سے گاتی ہوئی
 - ۶- پھولوں کو آئے جس دم شبنم وضو کرانے
 - ۷- راتوں کو چلنے والے رہ جائیں تھک کے جس دم
 - ۸- ایک جلوہ تھا کلیم طور سینا کے لئے
 - ۹- سوز بانوں پر بھی خاموشی تجھے منظور ہے
 - ۱۰- کیا بد نصیب ہوں میں گھر کو ترس رہا ہوں
- جہش سے تجھ کو اٹھا کر جاز میں لایا
غیرت لعل بے بہا ہوں میں
ستم نہ ہو تو محبت میں کچھ مزا ہی نہیں
گلشن ہے جس کے دم سے رشک جناں ہمارا
کوثر و تسنیم کی موجوں کو شرماتی ہوئی
رونا میرا وضو ہو، نالہ مری دعا ہو
امید ان کی میرا ٹوٹا ہوا دیا ہو
تو تجلی ہے سراپا چشمِ بیباک کے لئے
راز وہ کیا ہے جو تیرے سینے میں مستور ہے
ساتھی تو ہے وطن میں، میں قید میں پڑا ہوں

[5158]-1024
F.Y.B.Com.
PERSIAN General
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right side indicate full marks.

Q.No.1 Explain with examples.

(Any FIVE)

10

- 1- تجنیس ناقص
- 2- تجنیس مضارع
- 3- صنعت لایح
- 4- صنعت اشتقاق
- 5- تشبیه
- 6- لف و نشر
- 7- مرآة النظیر

Q.No.2 Define any TWO of the following. 10

- 1- غزل
- 2- مرثیہ
- 3- سنوی
- 4- رباعی

Q.No.3 (A) Reproduce any ONE story in your own words of following. 10

- 1- حکایت صد رجبی
- 2- حکایت مایہ ختنی
- 3- حکایت غلام عجبی

(B) Write on any TWO of the following. 12

- (1) Views of Umar Khayyam.
- (2) Explain literary works of Iraj Mirza.
- (3) Explain poetic art of Mirza Ghalib.
- (4) Write a note on Ameer Khusrau.

Q.No.4 Explain any TEN couplets in English, Urdu, Marathi or Persian. 20

(1) خدایا جہاں یادشای تراست

- ز ما خدمت آید خدائی تراست
- (2) چون دلم با نغم تو گوید راز
در میان خانه تر جهان گردد
- (3) بیا که قصر اطل سخت ست بنیاد است
بیار باده که بنیاد عمر بر باد است
- (4) به من وصال تو باور نمی کند غالب
بیا که قاعده آسمان بگردانیم
- (5) ز اید نظر پرست از حال ما آگاه نیست
در حق ما هر چه گوید جای بیخج آنرا نیست
- (6) از غفتگان تاک چه پرسی که حال چیست
زان خواب خوش که بیخج کسی را جواب نیست
- (7) هنگام تنگ دستی در عیش کوش و مستی
کاپی کیمیای هستی قارون کند گدا را
- (8) در طریقت هر چه پیش سالک آید خیر است
در صراط المستقیم ای دل کسی گمراه نیست
- (9) ابلهان را همه شربت ز قلاب و قند است
قوت دانا همه از خون جگر می بینم
- (10) نه ز شراب جمال تو هر ماه
در حجاب عدم نهان گردد
- (11) مشرده صبح درین تیره شبانم دادند
شمع کشتند و ز خورشید نشانم دادند
- (12) اگر آن ماه مهر پان گردد
نغم دل غمگسار جان گردد

Q-No.5 (A) Translate any TWO passages in
English, Urdu, or Marathi

10

(1) روز چهارم نیک گفت، گرچه درین خانه آسائش ندری،
اما اگر از شاه ایران نمی هراسی دو هفته درین خانه بی بیا

منزل کنن - بهرام بر او آفرین کرد و گفت سه روز در این خانه شاد بودیم
 سخنهای تو را جای خواهم گفت که از آن دلت روشن گردد این میزبانی
 برایت حاصلی نیکو کرد پس از آن یادی شاد به نخبیر گاه باز گشت
 و تا شب به شکار پرداخت و چون تاریک گشت پنهانی از سپاه روی
 سوی خانه بهرام نهاد - حلقه برزد کوفت و گفت از شهر یار
 دور مانده ام و راه را نمی دانم و لشکریت را در تیرگی شب
 نمی یابم اگر امشب مرا جای دهی رنجی از من نخواهد دید -

(2) بر لب چشمه بیابان درخت هوش خانه گرفته بود و غوغای شیر دران
 آب بسری نمود - روزی بر لب آب آمده نغمه سرای آغاز نهاد -
 موش بر آن آواز دلخراش از خانه برآمده نشاط می کرد و سر
 می جنبانید - غوک باو طرح آشنائی افکند - روزی موش با
 غوک گفت - تو ز بر آب قرار داری ، اگر فریاد کنیم از شور
 غوگان دیگر بگوش تو نمی رسد ، چاره آن چیست ؟ غوک گفت ،

این کار بردن دانائی تو حواله است -

(3) ز لیثا پس از مرگ عزیز مصر هشت و دولت از کنارش رفت
 و غم یوسف همچنان انیس خاطرش بود - به یاد او کبخی برگزید
 از فراغش نهی خورد نهی هفت - خاطرات گذشته را در نظر
 می آورد و اکنون از همه چیز خود را دور می دید و سالها
 چیز خون دل خوردن و روی به ناخن کشیدن کاری نداشت
 تا آنکه جوانیش سر آمد و نمود چون قیروش به رنگ شیر در آمد از
 بس اشک خونین یارید چشمش را سیاهی فرا گرفت و سرماند
 بیبائی از کفش رفت -

(4) شاه فرمود تا بانگ برزند که کسی را حق آن نیست که از لنگ
 آبلش آب خریداری کند - همینکه شب فرا رسید سوار شد
 و چون باد بسوی خانه نیک راند و بر در فرود آمد و حلقه

برزد و گفت - از سپاهیان ایران دور مانده ام و اکنون بدین خانه
رو آورده ام اگر اجازه بدهی تا درین خانه شب را بسر آورم
به جوانمردیت تو ای می دهم - شبک از گفتار خوب و صدای او
شاد گشت و گفت ای که اگر با تو ده تن دیگر هم بودند همه بر سر
جای می گرفتند -

(B) Translate the unseen English in
Persian, Urdu or Marathi. 08

Education should aim at the
development of the active tendencies
of the child. Self expression is creative
in Nature and should be organised
through various forms of Art, music,
dramatics hand work. Tagore held that
through learning handi craft One's
mind is also strengthened. Children react
to stimulation with their whole body
and mind.

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P828

[Total No. of Pages :4

[5158]-1025
F.Y.B.Com.
FRENCH (New Course)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Use of dictionary is not allowed.*

Q.1. Complétez un dialogue

(10)

A. M. Tissot arrive à l'hôtel 'Franche-Comté'. Il a une chambre réservée. Il a la chambre 300 au troisième étage. Complétez le dialogue.

M. Tissot : Bonjour, monsieur. J'ai une chambre réservée ici.

Le réceptionniste : _____.

M. Tissot : Au nom de M. Tissot.

Le réceptionniste : _____.

M. Tissot : Elle est à quel étage ?

Le réceptionniste : _____ Voici les clés .

M. Tissot : Merci. C'est où ?

Le réceptionniste : _____ . Montez au troisième étage. La chambre est juste en face de l'ascenseur.

M. Tissot : D'accord. Et le restaurant, c'est où ?

Le réceptionniste : _____ . En face des escaliers.

OU

B. M. Gérard Perreira va au restaurant 'Fruits de mer' avec une collègue. Il demande deux couverts. Il commande la salade 'Césaire' comme entrée et le poulet rôti comme plat principal. Comme dessert, ils prennent une salade de fruits frais. Avec le repas, ils prennent du vin de Bourgogne et une bouteille d'eau minérale.

M. Perreira : Bonjour monsieur. J'ai une réservation.

Le réceptionniste : _____.

M. Perreira : M. Perreira.

Le réceptionniste : _____ ?

P.T.O.

- M. Perreira : Oui, merci... Vous avez la carte, s'il vous plaît ?.
- Le réceptionniste : _____ ?
- M. Perreira : Oui. Nous allons prendre la salade 'Césaire' à poulet mariné.
- Le réceptionniste : _____.
- M. Perreira : Du poulet rôti avec du riz à l'espagnol.
- Le réceptionniste: _____.
- M. Perreira: De la salade de fruits frais. Et comme boisson, deux verres de Bourgogne et une bouteille d'eau minérale, s'il vous plaît.

Q.2. Grammaire et vocabulaire

A. Mettez au pluriel : (2)

1. Il prend le train à Paris.
2. La secrétaire remercie le directeur.

B. Soulignez l'objet direct : (4)

1. Ils aiment les voyages par avion.
2. Vous offrez les cadeaux à votre hôte.
3. J'ai commandé ce sac sur ce site.
4. Nous avons acheté ces bottes.

C. Complétez avec des prépositions (2)

1. Vous organisez une conférence _____ vos collaborateurs.
2. Vous écrivez vos coordonnées _____ un mél.

D. Choisissez la bonne réponse : (2)

1. C'est toujours le salaire net/brut qui est indiqué sur les offres d'emploi.
2. Le chiffre d'affaires, c'est le nombre d'employés/le montant total des ventes.

E. Dites vrai ou faux : (3)

1. Le SMIC, c'est le salaire minimum en France.
2. En France, quand on est invité au dîner chez des amis, on prépare le repas.
3. Un habitant de l'Australie est australien.

F. Complétez avec des mots donnés :(cadres, services, entreprise, siège) (4)

Une grande _____ est organisée en directions et _____. Son adresse principale est appelée le _____ social. Les ouvriers, les employés, les _____ et les cadres dirigeants sont tous des salariés de l'entreprise.

G. Mettez les verbes entre parenthèses au temps indiqué : (4)

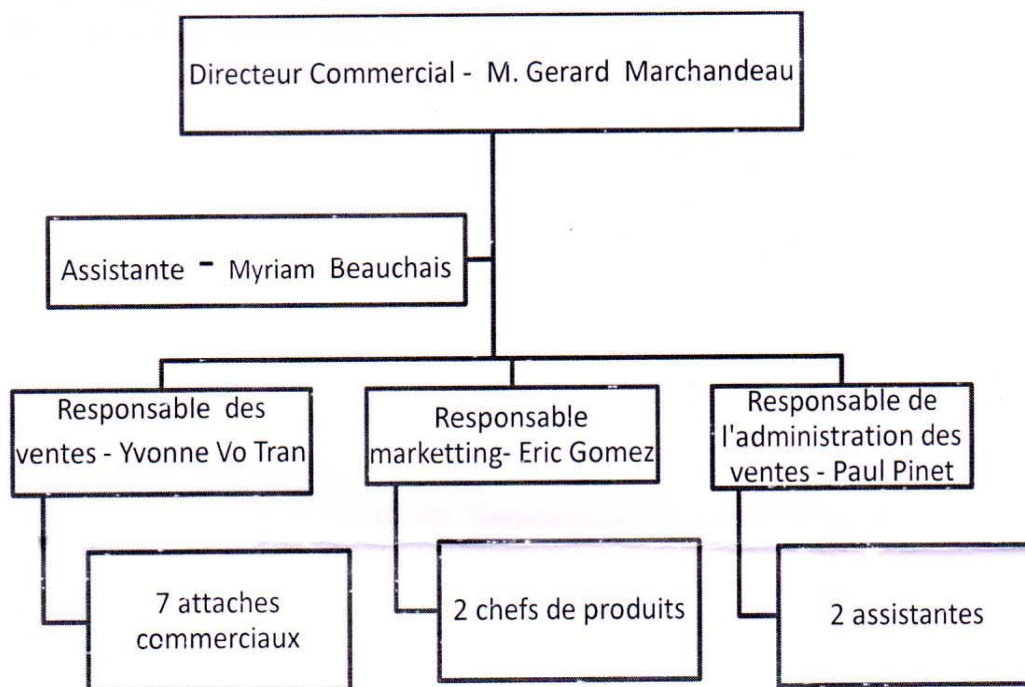
1. Diane (prendre – futur) l'avion le 16 décembre.
2. Le directeur général (gérer - présent) l'ensemble des activités de l'entreprise.
- 3 La directrice (finir – futur proche) son travail.
4. Le réceptionniste (faire – passé composé) les réservations.

H. Reliez les deux colonnes (4)

A	B.
1. Une agence de	a) Le boucher.
2. PME	b) Titre de voyage.
3. Une boucherie	c) Petites et moyennes entreprises.
4. Le billet	d) voyage.

Q.3. A. Écrivez en forme de paragraphe (5)

Voici l'organigramme de l'entreprise NOFISA.

OU

B. Décrivez le processus de fabrication du jus de pommes.

1. Presser les pommes.
2. Mélanger le jus concentré avec du sucre et de l'eau.
3. Nettoyer les bouteilles dans une machine spéciale.
4. Mettre le jus dans les bouteilles.

5. Mettre les bouteilles dans des cartons pour envoyer chez des distributeurs.

Q.4. A. Traduisez en anglais: (5)

La journaliste : Bonjour et bienvenue dans notre émission sur les petites et moyennes entreprises. Aujourd'hui, nous recevons Jean-Marc Tissot, directeur général de la société La Provençale. Jean- Marc Tissot, bonjour !

Jean-Marc Tissot : Bonjour !

La journaliste : Tout d'abord, quel est l'historique de votre société ?

Jean-Marc Tissot : La société Provençale a été créée en 1963 par mon grand-père. En 1988, elle a rejoint le groupe Auréa, leader européen dans le domaine des produits d'hygiène.

B. Traduisez en français: (5 au choix) (10)

1. The personnel must respect the security instructions.
2. First, one mixes the vegetable oil.
3. She is a very professional.
4. My mother ordered shoes on this site.
5. These chocolates a made of green tea.
6. Do you want something else?

Q.5. Compréhension

Les espadrilles sont des chaussures d'origine basque, une région au sud-ouest de la France. Nés en 1890, ces chaussures sont aujourd'hui de nouveau à la mode parce que deux amis, Mathieu Labat et Julien Maisonnave, âgés de 36 et 37 ans, ont eu l'idée de créer des modèles modernes.

A. Dites vrai ou faux : (4)

1. Les espadrilles ont d'origine basque.
2. La région basque se trouve au sud-est de la France.
3. Les espadrilles sont des chaussures.
4. Deux amis ont eu l'idée de créer des modèles modernes.

B. Donnez le contraire : nouveau, sud (1)

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P829

[Total No. of Pages :3

[5158]-1026
F.Y.Bcom.
GERMAN
(2013 Pattern) (Regular)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *10 Marks are for Reading Comprehension and 10 Marks for Oral Exam.*

Frage I Beantworten Sie die folgenden Fragen ! (nur zehn)

10

1. Was machen Sie sonntags?
2. Um wieviel Uhr steht Ihre Mutter auf?
3. Nennen Sie zwei Nachbarländer von Deutschland !
4. Wie finden Sie Deutsch?
5. Ihre Freundin hat Hochzeit. Was wünschen Sie ihr?
6. Welchen Beruf möchten Sie wählen?
7. Was haben Sie als Kind am liebsten gegessen?
8. Was sieht man auf einem Bahnhof?
9. Nennen Sie zwei Großstädte in Deutschland!
10. Was darf man im Unterricht nicht machen?
11. In welchem Monat feiert man Weihnachten?
12. Was soll man für eine Reise mitnehmen?

Frage II. Übersetzung

[10]

A) Übersetzen Sie ins Englische !

(06)

Unsere Stadt ist nicht viel groß, aber ist siebenhundert Jahre alt und schön. Sie gefällt vielen Besuchern. Seit 1477 hat die Stadt eine Universität. Dort studieren heute ungefähr achttausend Studenten. Viele kommen aus dem Ausland, auch aus Afrika und Asien. So ist das Leben hier sehr interessant, Leider hat die Stadt nicht genug Zimmer für alle Studenten. Viele wohnen nicht hier, sondern kommen mit dem Zug oder mit dem Auto. Natürlich haben wir hier auch Geschäfte, Kinos, Theater und Parks..Aber Industrie ? Nein, eigentlich nicht viel. Deshalb ist die Stadt viel ruhig und die Luft ist frisch.

(B) Übersetzen Sie ins Deutsche! (Nur 4)

(04)

1. I am coming in ten minutes.
2. Today is Thursday.
3. We have bought four lamps.
4. Do you have a dog?

P.T.O.

5. The children can swim very well.
6. A reporter needs a mobile.

Frage III. Grammatik!

[24]

A. Ergänzen Sie die Personalpronomen! (Nur 3)

(03)

1. Wo sind die Regenschirme? _____ möchte ich mitnehmen.
2. Der Kühlschrank ist zu groß. Wir brauchen _____ nicht.
3. Unser Englischlehrer begrüßt _____ (wir) mit Hallo.
4. Woher kommen _____, Frau Merkel?

B. Ergänzen Sie die Possessivpronomen! (Nur 3)

(03)

1. Sie liebt _____ Puppe sehr.
2. Franz kommt aus Polen, _____ Frau kommt aus Japan .
3. Wir machen eine Reise nach Berlin. _____ Klassenlehrer kommt nicht mit..
4. Wann ist denn _____ Hochzeit, Petra und Peter?

C. Ergänzen Sie richtige bestimmte oder unbestimmte Artikeln! (Nur 3)

(03)

1. Warum schimpft _____ Fahrer? Ist er böse ?
2. Leider habe ich _____ Fernseher zu Hause.
3. Linda kauft _____ Segelboot.
4. Pense hat _____ Schlangen.

D. Schreiben Sie das richtige Modalverb! (Nur 3)

(03)

1. _____ du gegen 20 Uhr mich anrufen?
2. Das ist ein Museum. Hier _____ man nicht fotografieren.
3. Die Temperatur ist minus zehn. Ich _____ unbedingt meine Winterjacke tragen.
4. Nehmen Sie Platz, Herr und Frau Noll! Was _____ Sie essen

E. Ergänzen Sie die richtige Präposition! (Nur 3)

(03)

1. Der Mantel hängt _____ der Tür.
2. Abdul Kalam kam _____ Tamilnadu.
3. Gehst du heute _____ dem Bahnhof ?
4. Die Touristen sprechen _____ den Studenten.

F. Schreiben Sie die folgenden Sätze im Perfekt! (Nur 3)

(03)

1. Ich besuche meine Tante mit meinem Freund..
2. Um 7.30 Uhr zieht Stefan seinen Sohn an.
3. Warum nimmst du mein Handy ?
4. Die Kinder stellen ihre Bücher ins Regal.
5. Notiert ihr den Stundenplan?

G. Schreiben Sie das richtige Verb! (Nur 3) (03)

(untersuchen, mitkommen, stecken, aufmachen, abschließen,)

1. _____ du bitte die Tür _____ .
2. Herbert _____ die Kreditkarte in die Tasche.
3. Um 5.00 Uhr _____ mein Chef das Büro _____ .
4. Die Ärztin _____ das Unfallopfer.

H. Bilden Sie Fragen! (Nur 3) (03)

1. Der Student fragt seinen Professor.
2. Rafael fliegt nach Jugoslawien.
3. Sie möchten gern einen Kaffee trinken.
4. Der Mantel kostet 65 Euro.

Frage IV. Wortschatz (10)

A. Schreiben Sie die Gegenteil! (02)

1. oben X _____
2. einschlafen X _____

A. Was passt nicht? (02)

1. schreiben : den Brief / den Freund / die Notiz / das Buch
2. trinken : den Kaffee / den Saft / das Mineralwasser / die Suppe
3. ausmachen : die Kinder / das Licht / den Computer / das Radio
4. füttern : den Fisch / die Katze / das Baby / das Klavier

C Ordnen Sie das Gespräch ! (06)

- Und wann kommt er hier an ?
- Oh! Ist der Zug heute nicht pünktlich ?
- Entschuldigung. Ich möchte nach Wuppertal. Bin ich hier richtig auf dem Bahnsteig 9?
- Heute ist die Ankunft um 18.40 Uhr.
- Nein, leider nicht. Der hat 10 Minuten Verspätung.
- Ja, klar. Ihr Zug fährt auf Gleis 9.

Frage V: Schreiben Sie eine Ansichtskarte und einen Zettel/ eine SMS! [6]

(A) Sie sind auf eine Reise in Goa. Schreiben Sie eine Ansichtskarte an Ihren Freund/ Ihre Freundin! Ihr Freund/Ihre Freundin wohnt in Frankfurt am Main. (04)

(B) Schreiben Sie einen Zettel **ODER** eine SMS für Claudia. Sie möchte mit Ihnen ins Restaurant gehen. Heute Abend haben Sie keine Zeit. Passt es morgen um 20.00 Uhr? (02)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P830

[5158]-1027

[Total No. of Pages : 3

F.Y. B.Com. (Regular)

SANSKRIT

Amarbhārati अमरभारती
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

Instruction to the candidates:

1) All questions are compulsory.

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजविकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) Translate into English or Marathi any one from section 'A' and any one from Section 'B' from the following. [12]

पुढीलपैकी 'अ' विभागातील कोणत्याही एकाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकाचे इंग्रजीत किंवा मराठीत भाषांतर करा.

SECTION - 'A' विभाग - 'अ'

i) राजा - (सहर्षम्) सत्यम् । अतीत्य हरितो हरींश्च

वर्तन्ते वाजिनः। तथा हि

यदा लोके सूक्ष्मं व्रजति सहसा तद्विपुलतां

यदर्धे विच्छिन्नं भवति कृतसंधानमिव तत्।

प्रकृत्या यद्वक्रं तदपि समरेवं नयनयो

र्न मे दूरे किञ्चित्क्षणमपि न पार्श्वे रथजवात्।।

ii) तन्मया गृहागतेन बुभुक्षया पीड्यमानेन त्वत्सकाशात्भोजनमर्जनीयम् । तत्र त्वयैकाकिन्यास्य भूपते रक्तभोजनं कर्तुं युज्यते तच्छ्रुत्वा मन्दविसर्पिण्याह - भो यदि मया सह रक्तपानं करिष्यसि तत्तिष्ठ । अभीष्टतरं रक्तमास्वादय' ।

सोऽब्रवीत् भगवति एवं करिष्यामि ।

P.T.O.

SECTION - 'B' विभाग - 'ब'

- i) तमब्रवीद् वासुदेवो रथस्थो
राधेय दिष्टया स्मरसीह धर्मम् ।
प्रायेग नीचा व्यसनेषु मग्ना
निन्दन्ति दैवं कुकृतं न तु स्वम् ॥
- ii) रे रे रासभ वस्त्रभारवहनात्कुग्रासमशनासि किम्
राजाश्चावसथं प्रयाहि चणकाभ्यूसान्मुखं भक्षय ।
सर्वान्पुच्छवतो ह्या इति वदन्त्यत्राधिकारे स्थिता
राजा तैरूपदिष्टमेव मनुते सत्यं तटस्थाः परे ॥

प्रश्न 2) Explain with reference to context any one from section 'A' and any one from section 'B'. [12]

‘अ’ विभागातील कोणत्याही एकाचे व ‘ब’ विभागातील कोणत्याही एकाचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

SECTION - 'A' विभाग - 'अ'

- i) तृषितो याचते तोयं तथाऽहं तव दर्शनात् ।
ii) अक्षपटलमध्यक्षः प्राङ्मुखमुदङ्मुखं वा विभवतोपस्थानं निबन्धपुस्तकस्थानं कारयेत्।

SECTION - 'B' विभाग - 'ब'

- i) ज्वलत्पावकसंकाशा स्वर्गमेव जगाम सा ।
ii) विना मुखं कोऽस्मि वदामि नित्यम् ।

प्रश्न 3) Write the summary of the lesson 'गणेशोत्सवः' [12]

'गणेशोत्सवः' पाठाचा सारांश लिहा.

OR/किंवा

Write the 'द्वारिद्र्यमोचनकथा' in your own words.

'द्वारिद्र्यमोचनकथाः' तुमच्या शब्दात लिहा.

प्रश्न 4) Write the summary of the lesson 'मोहमुद्गरः' [12]

'मोहमुद्गरः' या पाठाचा सारांश लिहा

OR/किंवा

Write the summary of the lesson 'ऋपणादानम्ः'

'ऋपणादानम्ः' या पाठाचा सारांश लिहा.

प्रश्न 5) Write short notes of the following. (any two) [12]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टीपा लिहा.

- i) कौटिलीयार्थशास्त्रम्
- ii) मन्दविसर्पिणी यूका
- iii) प्रहेलिका
- iv) वाकोवाक्यम्

-

[5158]-1028

F.Y.B.Com.

ARABIC - GENERAL - I

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Q.I. Translate into English or Urdu or Marathi
any TWO of the following Passages: (16)

(الف) « كَانَ مُحَمَّدٌ نَائِمًا فِي فِرَاشِهِ - وَالسَّاعَةُ
عَشْرًا - وَاللَّيْلُ كَلْبٌ ظَلَامٌ وَبَرْدٌ - وَالذُّنْيَا
سَاكِنَةٌ - لَيْسَ فِيهَا إِلَّا صَوْتُ الشُّرْطِيِّ فِي
السَّارِعِ - ثُمَّ سَمِعَ مُحَمَّدٌ صَرَخًا فِي الْخَارِجِ
فَقَامَ مِنْ فِرَاشِهِ - وَفَتَحَ الشُّبَّانَ وَأَطْلَقَ مِنْهُ
فَرَأَى حَمْرًا يَلْعَبُ فِي بَيْتِ جَارِهِ وَهُوَ بَيْتُ هَابِيبِ
إِبْرَاهِيمَ الَّذِي يَلْعَبُ مَعَهُ كُلَّ يَوْمٍ فَتَنَزَلَ بِحَجْرِي
لِيَنْظُرَهُ فَمَا وَجَدَهُ - فَدَخَلَ الْبَيْتَ فِي وَسْطِ
النَّاسِ وَوَصَلَ إِلَى خُرْفَةِ إِبْرَاهِيمَ »

(ب) « مَثَلُ عَلِيٍّ تَحِيَّطٌ بِهِ حَدُّ يَقْتَهُ مُعَمَّلَةٌ
فِيهَا شَجَرَةٌ وَرَدِّ نَاشِقَةٌ - فَأَخَذَ عَلِيٌّ لِبَسْفِيهَا
كُلَّ يَوْمٍ - حَتَّى إِخْضَرَ قَشْرُهَا وَنَبَتَ فِيهَا وَرَقٌ
صَغِيرٌ أَخْضَرٌ - فَصَرَخَ عَلِيٌّ كَثِيرًا بِحَيَاتِهَا وَوَضَعَ
فِي الشَّمْسِ وَبَعْدَ ذَلِكَ طَلَعَتْ فِيهَا وَرَدَةُ حَمْرًا »

← وَرَقَهَا الْبَرَّانِي أُحْضَهُ - وَوَعَدَ يَوْمَ تَفَتَّحَتِ الْوُرْدَةُ
 وَطَلَعَ جَنْبَهَا وَوَرَدَ غَيْرَهَا صَغِيرًا - فَأَخَذَهَا عَلِيٌّ
 لِيَنْظُرَهَا الْيُودَةَ فَأَعْجَبَتْهُ وَقَالَ يَا عَلِيُّ -

(ج) - « كَانَ أَسَدٌ ذَاتًا فَأَتَتْ فَأَمَّا وَوَسَّيَ عَلِيٌّ
 مِنَ أَسَدٍ - فَخَبَّ مِنْ النُّوْمِ فَمَضَى وَوَقَبَضَ عَلَى الْفَارِ
 لِيَقْتُلَهُ - فَبَكَى الْفَارُ وَوَضَعَ حَتَّى رَأَى لَهُ قَلْبُ
 الْأَسَدِ وَخَلَّى عَنْهُ - وَثَانِي يَوْمٍ وَقَعَ الْأَسَدُ
 فِي شَرِكٍ لِنَصَبِهِ لَهُ الْوَيْدُونَ فَصَرَخَ وَرَأَى
 حَتَّى سَمِعَهُ ذَلِكَ الْفَارُ فَأَسْرَعَ لِمُسَاعَدَتِهِ
 وَقَالَ لَهُ : لَا تَخَفْ فَأَنَا أُخَلِّصُكَ - وَوَسَّيَ
 لِيَقْرَأَ الْحَبْلَ بِأَسْنَانِهِ الْهَادَةَ حَتَّى قَطَعَهُ
 وَخَرَجَ الْأَسَدُ سَالِمًا وَوَشَكَرَهُ شُكْرًا كَثِيرًا »

Q. 2. Explain with Examples any Two of
 the following Topics: (16)

- ① حُرُوفُ الْهَجَاءِ - ② أَسْمَاءُ الْأَشْجَارِ -
- ③ الْأَنْثَرَابُ - ④ الضَّمَاثِرُ -

Q.3. Explain any four of the following couplets:

- 16
- ① إِنَّ الْفَرَاشَ النَّاعِمًا - فَيْدِهِ تَنَاوُصُ دَائِمًا
 - ② نَعْمَ يَا حَبِيبِي سَأَلْنَا - نَعْمَ آمِنًا نَعْمَ آمِنًا
 - ③ مَرَّاحَ النَّبَارِ وَأَحْتَجِبُ - مَعَهُ الْغَنَاءُ وَالنَّعَبُ
 - ④ وَاللَّيْلُ بِالْأَمَنِ اقْتَرَبَ - نَعْمَ آمِنًا نَعْمَ آمِنًا
 - ⑤ بَاتَتْ عَصَافِيرُ الْغُرُ - فِي حِفْظِ مَوْلَانَا الصَّمَدِ
 - ⑥ مَنْ لَيْسَ يَغْفُلُ عَنْ أَحَدٍ - نَعْمَ فِي جَمَاهُ آمِنًا
 - ⑦ نَعْمَ آمِنًا حَتَّى السُّكْرِ - مَنْ كُلَّ ضِيمٍ أَوْ كَدِيرٍ
 - ⑧ نَعْمَ فِي حِمَى بَارِي الْبَشَرِ - نَعْمَ فِي جَمَاهُ آمِنًا

Q.4. (A) Translate into English any four of the following sentences: 08

- ① اَلتَّلْمِيذُ ذَاهِبٌ اِلَى الْمَدْرَسَةِ -
- ② هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ جَيِّدَةٌ -
- ③ وَالِدِي عَامِلٌ فِي عُرْفَتِهِ -
- ④ لَوْنُ سَيَّارَتِهِ جَمِيلٌ -
- ⑤ تَلَّكَ الْحَافِلَةُ ذَاهِبَةً اِلَى الْيَامَعَةِ -
- ⑥ اَللَّهُ سَيُّ مَرِيحٍ - ⑦ اَلْوَلَدُ ذَكِيٌّ -
- ⑧ مَكْتَبُهُ بَعِيدٌ مِنْ بَيْتِهِ -

(B) Translate into Arabic any four of the following sentences: (08)

- ① In the fridge there is an apple.
- ② On the window there is a curtain.
- ③ There is a student in the class.
- ④ That bus is coming from the college.
- ⑤ He took him to the school.
- ⑥ Yes, his college is closed.
- ⑦ My father is in his room.
- ⑧ The new teacher is a tall man.

Q. 5. (A) Summarise any two of the following topics: (08)

- ① الرَّاعِي وَالذَّبَّاءُ - ② الْحَرِيْقُ -
- ③ إِطْلَاقُ الطِّيُورِ - ④ كَلْبِي

(B) Write in Arabic any one of the following: (04)

- ① الشُّهُورُ الْحِجْرِيَّةُ -
- ② عَشْرَةُ الْفَاطِمَاتِ لِلْبَيْتِ -

(C) Write a letter in Arabic to the Bank manager: (04)
«الكَتِبُ بِرِسَالَتِي إِلَى مَدِيرِ الْبَنْكِ -»

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P832

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1029
F.Y.B.Com.
FOUNDATION COURSE (Restructuring)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What are the causes of poverty in India? Suggest measures to eradicate poverty. **[16]**

Q2) What is unemployment? State and explain the various types of unemployment in India. **[16]**

OR

What is society? State and explain the characteristics of Indian society. **[16]**

Q3) a) What is the importance of industries in Indian economy? **[8]**
b) What are the characteristics of science? **[8]**

OR

a) Explain the concept of Globalization, Liberalization and Privatization. **[8]**
b) What is Decision making? Explain the process of Decision making? **[8]**

Q4) What are the various obstacles in achieving the goal of National Integration in India? Suggest measures to remove obstacles. **[16]**

Q5) Write note on any two of the following: **[16]**

- a) Self Employment.
- b) Planning of life at various stages.
- c) National and social values.
- d) Time management.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P832

[5158]-1029

F.Y.B.Com.

पायाभूत अभ्यासक्रम (पुनर्रचित)
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नप्रतिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) भारतातील दारिद्र्याची कारणे कोणती? दारिद्र्य निवारणासाठी उपाय सूचवा. [16]
- प्रश्न 2) बेरोजगारी म्हणजे काय? भारतातील बेरोजगारीचे विविध प्रकार सांगून स्पष्ट करा. [16]
किंवा
समाज म्हणजे काय? भारतीय समाजाची वैशिष्ट्ये सांगून स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 3) अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेत उद्योगधंद्याचे महत्व काय आहे. [8]
ब) विज्ञानाची वैशिष्ट्ये कोणती? [8]
किंवा
अ) जागतिकीकरण उदारीकरण व खाजगीकरण या संकल्पना स्पष्ट करा. [8]
ब) निर्णय घेणे म्हणजे काय? (निर्णयप्रक्रिया). निर्णय घेण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [8]
- प्रश्न 4) भारतातील राष्ट्रीय एकात्मता साध्य करण्यातील विविध अडथळे कोणते? अडथळे दूर करण्यासाठी उपाय सूचवा. [16]
- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिप लिहा. [16]
अ) स्वयंरोजगार
ब) विविध टप्प्यांवरील जीवनाचे नियोजन.
क) राष्ट्रीय व सामाजिक मुल्ये.
ड) वेळोचे व्यवस्थापन.

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P833

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1030
F.Y.B.Com.(Vocational Course)
COMPUTER APPLICATIONS - I
(2013 Pattern) (Theory)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) Draw a neat-labeled diagram wherever necessary.*
- 2) Figure to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following: (any five)

[10]

- a) Printer
- b) Paint Brush
- c) ROM
- d) Operating system
- e) DTP
- f) BCD
- g) Octal

Q2) Answer the following: (any two)

[10]

- a) Explain any two applications of computer.
- b) What is secondary storage?
- c) What is keyboard? Explain functionality of keyboard.

P.T.O.

Q3) Solve the following:

[15]

a) Convert from Binary to Decimal:

$$(10111)_2 = ()_{10}$$

b) Convert from Binary to Octal:

$$(1010111)_2 = ()_8$$

c) Binary Addition:

$$10101 + 1111$$

d) Binary subtraction:

$$10111 - 1011$$

e) Binary Multiplication:

$$101011 * 10$$

Q4) Answer the following:

[5]

What is operating system? What are the functions of operating system?

OR

What is the difference between Ms-Word and Ms-Excel?

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P834

[Total No. of Pages : 1

[5158]-1031
F.Y.B.Com. (Vocational)
ADVERTISING, SALES PROMOTION & SALES
MANAGEMENT
Marketing Communication (Paper - I)
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Marketing and Discuss the Approaches to Marketing. **[10]**

OR

Define marketing and explain the concept of marketing communication process.

Q2) What is sales promotion? Discuss the need and importance of sales promotion. **[10]**

OR

Explain the concept of event Management and discuss the types of event.

Q3) Explain the meaning and importance of communication skills. **[10]**

OR

What do you mean by public Relations? Explain its types.

Q4) Write short notes (any two) **[10]**

- a) Means of communications.
- b) Multi-level marketing.
- c) E Marketing.
- d) Direct Marketing

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P835

[Total No. of Pages : 1

[5158]-1032

F.Y.B.Com.

TAX PROCEDURE AND PRACTICES (Vocational)

MVAT 2002 And Central Sales Tax

(2013 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figure on right indicate marks.*

Q1) Answer in 20 words each. (any five) **[10]**

- a) Explain the term 'Business' under M.VAT?
- b) Define the term 'Taxable goods' and 'Tax free goods'.
- c) Who is called 'Importer dealer'?
- d) What is mean by 'Appropriate state'?
- e) What is mean by 'Declare Good's under C.S.T?
- f) Explain the rate of tax on packing material?
- g) What is mean by 'Tax Invoice'?

Q2) Answer in 50 words each. (any two) **[8]**

- a) Enumerate and discuss threshold limits of turnover under M.VAT. Act?
- b) What is mean by sales in the course of inter state trade or commerce?
- c) What are the authorities appointed under M.VAT Act?
- d) Who is called 'Dealer' under C.S.T. Act?

Q3) Answer in 150 words each. (any two) **[10]**

- a) Discuss advantages of 'Registration' under M.VAT Act 2002.
- b) Explain constitutional background of enactment of central sales Tax Act 1956?
- c) What is mean by 'Turnover'? How is it determined under C.S.T. Act 1956.
- d) What is mean by 'Audit'? What are the types of 'Audit' under M.VAT Act 2002.

Q4) Answer in brief (any one) **[12]**

- a) Explain and discuss the provisions for levy of tax under M.VAT. Act 2002.
- b) Explain and discuss various form's and their use under C.S.T. Act 1956.

Total No. of Questions :3]

SEAT No. :

P836

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1033

F.Y.B.Com.

COMPUTER APPLICATION - II (Vocational)
(2013 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following. (any five)

[20]

- a) Explain do while loop with syntax and example.
- b) What is array? Explain.
- c) What is the use of Relational operators? Explain with example.
- d) What is variable? State the rules for defining variable name.
- e) Explain getchar () and printf () functions.
- f) Explain briefly the following Data Types used in 'C'
 - i) Float
 - ii) Char
- g) Explain the terms:
 - i) Assembly Language
 - ii) Flowchart.

Q2) Write a program to solve following: (any two)

[10]

- a) Write a program to find whether the number is positive or negative.
- b) Write a program to calculate area of circle.
- c) Write a program to display multiplication table of a number.

Q3) Find the output: (any two)

[10]

- a)

```
#include <stdio.h>
void main ()
{
    char s[20];
    s="WELCOME";
    printf("String=:%",strrev(s));
}
```

```
b) void mian ()
    {
        Int no, ans;
        no=5;
        ans=no*no;
        Printf("Answer=%d",ans);
    }
c) void mian()
    {
        float a,b,c;
        a=12.4; b=9.2;
        if(a<b)
            printf("Smallest Number is = %.2f" ,a);
        else
            printf ("Smallest Number =%.2f",b);
    }
```


Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P837

[Total No. of Pages : 1

[5158]-1034
F.Y.B.Com.(Vocational)
ADVERTISING, SALES PROMOTION AND SALES
MANAGEMENT (Paper - II)
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figure to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by advertising? Explain the scope and importance of advertising. **[10]**

OR

Explain the advantages of advertising to the manufacturers', Customers and society.

Q2) What is an advertising budget? Discuss the methods Advertising Budget. **[10]**

OR

Define advertising and discuss the different functions of advertising..

Q3) What do you mean by rural advertising? Discuss the difficulties faced in rural advertising. **[10]**

OR

What is advertising layout? Explain the essentials of good Advertising layout.

Q4) Write shorts notes (any two) **[10]**

- a) Careers avenues in marketing and advertising.
- b) Advertising standards council of India.
- c) Ethical aspects in advertising.
- d) Appeals used in advertising.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P838

[Total No. of Pages : 2

[5158]-1035
F.Y.B.Com. (Vocational)
TAX PROCEDURES AND PRACTICES
INDIAN TAX SYSTEM & INCOME TAX
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figure to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any five) **[10]**

- a) Write down any four examples of Direct Taxes.
- b) What is meant by 'Previous year'?
- c) What is the meaning of 'Direct Taxes'?
- d) Explain Article 265 of the constitution of India.
- e) Write down constitutional validity of Income Tax?
- f) What is the Nature of Income Tax?
- g) Define the term ' Total Income or Net Income.

Q2) Answer in 50 words each (any two) **[8]**

- a) What are the advantages of 'Direct Taxe's'?
- b) Define 'Income" u/s 2 (24) of Income Tax act, 1961.
- c) Explain consolidated fund of India' & 'Consolidated fund of the state'.
- d) Write down short note on Article 280 of the constitution of India.

Q3) Answer in 150 words each (any two) **[10]**

- a) Explain in brief 'canons of taxation advocated by Adam Smith?
- b) What are the various characteristics of Direct Taxes?
- c) Explain Provisions regarding Deductions u/s 80 u of Income tax act 1961.
- d) How do calculate 'value of Rent free Accommodation' under Income Tax Act 1961.

Q4) Answer in 500 words. (any one)

[12]

- a) Write the various Articles which gives power to Central Government for distribution of revenue between central & State Government.

OR

- b) Mr. Prakash an Employee of ABC Pvt. Ltd. Furnishing his details of Income as follows:

- i) Basic salary ₹ 60,000/- per month.
- ii) Dearness allowance ₹ 28,000/- per month.
- iii) Transport allowance received by him ₹ 1500/- per month
- iv) House rent allowance received by him ₹ 18,000/- per month, rent paid by him ₹ 13000/- per month
- v) Hostel Allowance received by him ₹ 450/- per month per child for 2 children.
- vi) Education Allowance received by him ₹ 250/- per month per child for 2 children.
- vii) Commission Received by him ₹ 6500/- per month.
- viii) Employers contribution to provident fund is 15% of basic salary.
- ix) Interest on provident fund @ 12% ₹ 24,000/-
- x) Life Insurance premium ₹ 3000/- per month.
- xi) Profession Tax ₹ 25,00/- per annum.

Compute the taxable salary of Mr. Prakash for Assessment year 2017 - 2018

